

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.002.08.2020

Paweł Kowalski
Dyrektor
Zespół Szkół nr 2
im. Stefana Roweckiego „Grota”
ul. Stefana Okrzei 63
28-300 Jędrzejów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/071 – Centra kształcenia praktycznego, ustawicznego i zawodowego
w województwie świętokrzyskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Kształcenia Zawodowego (dalej: Centrum lub CKZ) w Zespole Szkół nr 2 (dalej: Zespól), ul. Stefana Okrzei 63, 28-300 Jędrzejów.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Kowalski, Dyrektor Zespołu od 1 września 2020 r. (dalej: również Dyrektor); wcześniej, od 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2020 r., Dyrektorem była Jolanta Jędrzejewska.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego. 2. Finansowanie kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego. 3. Realizacja i efektywność kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do dnia zakończenia kontroli).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Piotr Fatałski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/28/2021 z 11 marca 2021 r. 2. Jerzy Stachowiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/26/2021 z 10 marca 2021 r.

(akta kontroli str. 1-9)

---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Zespole opracowano i upubliczniono ofertę edukacyjną, w tym ofertę Centrum, dostosowaną do potrzeb uczniów i pracowników młodocianych realizujących kształcenie zawodowe. W okresie objętym kontrolą Centrum realizowało praktyczną naukę zawodu (dalej: PNZ) w zawodach branży budowlanej, motoryzacyjnej i elektrycznej, a także podejmowało działania w celu organizacji turnusów dokształcania teoretycznego (dalej: TDT) w 28 zawodach.

W CKZ zapewniono w większości prawidłowe warunki organizacyjne do realizacji PNZ. Stosowane programy nauczania spełniały wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu³ i zostały dostosowane do możliwości prowadzenia kształcenia praktycznego w okresie pandemii. Centrum dysponowało kadrami do realizacji PNZ oraz odpowiednio wyposażonymi pracownikami. Zajęcia prowadzili nauczyciele o właściwych kwalifikacjach, poza jednym uczącym przedmiotu *Obróbka ręczna*. Dokumentację PNZ prowadzono prawidłowo, za wyjątkiem nieegzekwowania dzienników praktyk od uczniów. Realizację kształcenia zawodowego objęto nadzorem, pracownikom Centrum umożliwiano doskonalenie zawodowe, a młodzieży dostęp do doradztwa zawodowego. Podjęto współpracę z pracodawcami i właściwym miejscowo urzędem pracy. Centrum było przygotowane do prowadzenia egzaminów zawodowych we wszystkich kwalifikacjach kształconych w ramach PNZ. Efektywność ogólna rozumiana jako udział uczniów, którzy rozpoczęli PNZ i ukończyli ją z wynikiem pozytywnym była zadowalająca.

W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 Centrum organizowało dokształcanie teoretyczne młodocianych pracowników skierowanych odpowiednio przez 17 i 18 szkół prowadzących kształcenie branżowe. W CKZ nie zapewniono jednak prawidłowej realizacji TDT. Zespół zlecił prowadzenie zajęć Izbie Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach (dalej: Izba Rzemieślników), pomimo że nie była wskazana w art. 117 ust. 2c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁴, jako podmiot uprawniony do prowadzenia TDT. Było to spowodowane tym, jak wynika z uzyskanych wyjaśnień, że Zespół nie dysponował odpowiednio wykwalifikowaną kadrami do prowadzenia większości zajęć. W zawartej z Izbą Rzemieślników umowie CKZ nie zapewniło sobie możliwości sprawowania nadzoru nad realizacją TDT. W konsekwencji żaden z badanych trzech turnusów nie został przeprowadzony we właściwym wymiarze godzin, a kompletny program opracowano tylko dla jednego. Skierowania na TDT oraz wykazy zaświadczeń z odbytych TDT nie zawierały wszystkich wymaganych informacji, a także zawierały dane niezgodne ze stanem faktycznym w zakresie dotyczącym placówki prowadzącej turnusy. Zasady organizacji TDT określono w statucie Zespołu w sposób niezgodny z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych⁵. Zespół prawidłowo prowadził gospodarkę finansową, dochody odprowadzane były na rachunek Starostwa Powiatowego w Jędrzejowie. W 2019 r. uzyskano dodatkowe wyposażenie, służące poszerzeniu oferty edukacyjnej Centrum, przekazane przez instytucję realizującą projekt finansowany ze środków unijnych.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. poz. 391, dalej rozporządzenie w sprawie PNZ.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 910, ze zm.

⁵ Dz. U. poz. 652, dalej: rozporządzenie w sprawie KU.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Organizacja kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z § 1 Statutu Zespołu Szkół Nr 2 im. gen. Stefana Roweckiego „Grotą” w Jędrzejowie⁷, CKZ wchodzi w strukturę Zespołu. Zespół jest placówką publiczną, a jej organem prowadzącym jest powiat jędrzejowski. Zgodnie z uchwałą Rady Powiatu w Jędrzejowie z 25 września 2019 r., z dniem 1 września 2019 r. przekształcono dotychczasowy Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego oraz Centrum Kształcenia Praktycznego wchodzące w skład Zespołu w CKZ.

(akta kontroli str. 15, 37)

Zgodnie z zapisami Statutu głównym celem działalności Centrum jest przygotowanie zawodowe młodzieży i dorosłych w zakresie wynikającym z programów nauczania dla danego zawodu. Do zadań Centrum należy w szczególności prowadzenie PNZ (zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe) realizowanej w specjalistycznych pracowniach dla uczniów i słuchaczy branżowej szkoły I stopnia oraz technikum.

Ponadto wśród realizowanych zadań w Statucie wymieniono:

- przeprowadzanie zewnętrznych egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie w porozumieniu z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Łodzi, zgodnie z posiadanymi upoważnieniami;
- prowadzenie zajęć edukacyjnych w zakresie preorientacji zawodowej dla uczniów szkół podstawowych;
- organizowanie i prowadzenie kursów umożliwiających uzyskanie lub podniesienie kwalifikacji zawodowych;
- organizowanie specjalistycznego doskonalenia nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli PNZ;
- organizowanie konferencji metodycznych i warsztatów szkoleniowych dla nauczycieli zajęć praktycznych zajęć technicznych w szkołach podstawowych;
- upowszechnianie opracowań merytoryczno-metodycznych pakietów edukacyjnych, rozwiązań technicznych w zakresie prowadzenia ćwiczeń praktycznych i przekazywanie ich nauczycielom do wykorzystania w pracy dydaktycznej;
- współdziałanie z urzędami pracy, stowarzyszeniami, organizacjami społecznymi, technicznymi, uczelniami i innymi.

CKZ realizuje także następujące zadania:

- doksztalanie młodocianych pracowników oraz doskonalenie zawodowe osób dorosłych, w tym zdobywanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do uzyskania świadectwa ukończenia szkoły, tytułu robotnika wykwalifikowanego lub czeladnika;
- umożliwienie młodocianym dokonanie świadomego wyboru dalszego kierunku kształcenia;
- doksztalanie młodocianych zatrudnionych u pracodawców w celu nauki zawodu i uczęszczających do oddziałów wielozawodowych w zasadniczych szkołach zawodowych, w zakresie teoretycznych przedmiotów zawodowych, jeżeli szkoła nie ma możliwości ich realizowania;

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dalej: Statut.

- doskonalenie zawodowe osób dorosłych w zakresie wynikającym z potrzeb lokalnego rynku.

W Statucie wskazano ponadto, iż doksztalcanie pracowników młodocianych odbywa się w formie turnusów doksztalcania teoretycznego, a szczegółową organizację tych zajęć określa arkusz organizacyjny opracowany przez Dyrektora Zespołu. Formy te mogą być realizowane z wykorzystaniem sal dydaktycznych, pracowni i laboratoriów Zespołu. Statut określał także zasady organizacji TDT, część z tych zapisów nie była zgodna z obowiązującymi przepisami oświatowymi, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 17-19)

Zgodnie z § 26 ust. 2 rozporządzenia w sprawie KU w Centrum sporządzano plany doksztalcania teoretycznego młodocianych pracowników na każdy rok szkolny badanego okresu zawierające: liczbę młodocianych pracowników, dla których ma być prowadzone doksztalcanie teoretyczne, wykaz zawodów, w których ma być prowadzone to doksztalcanie, nazwę i symbol cyfrowy zawodu, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego, a także zakres doksztalcania.

(akta kontroli str. 80-103)

Zgodnie z § 7 rozporządzenia w sprawie KU w okresie objętym kontrolą Centrum podjęło współpracę z następującymi podmiotami:

- pracodawcami (łącznie siedem podmiotów) w zakresie organizacji i prowadzenia kształcenia praktycznego;
- Powiatowym Urzędem Pracy w Jędrzejowie w zakresie promowania aktywnej postawy na rynku pracy oraz przedstawienia oferty udzielanych form wsparcia i realizowanych projektów dotyczących pomocy świadczonej na rzecz osób młodych, tj. zgodnie z § 7 pkt 2 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 146-154, 736)

Odnośnie współpracy z innymi podmiotami prowadzącymi kształcenie ustawiczne w zakresie zadań statutowych Dyrektor wyjaśnił: *Współpraca z placówkami realizującymi kształcenie ustawiczne jest realizowana przez nas w czasie egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie. Placówki, które nie posiadają odpowiedniej bazy techno-dydaktycznej kierują do nas swoich uczniów i nauczycieli w pierwszym etapie na zajęcia przygotowane w formie wycieczki i prezentacji stanowisk egzaminacyjnych, a następnie uczniowie z tych placówek zdają u nas egzaminy zawodowe. Zawierane zostają stosowne porozumienia pomiędzy placówkami w koordynacji z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Łodzi. W Zespole istnieje Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w systemie zaocznym, którego słuchaczom przedstawiane były propozycje zorganizowania kwalifikacyjnych kursów zawodowych. Słuchacze przez ostatnie lata nie decydowali się, powodem głównym był brak wolnego czasu. Wszyscy pracują i już zajęcia sobotnio-niedzielne w Liceum Ogólnokształcącym dla dorosłych pochłaniałyby cały wolny czas.*

(akta kontroli str. 108, 109, 736)

Centrum zapewniło możliwość skorzystania z doradztwa zawodowego. W Zespole zatrudniono na stanowisku szkolnego doradcy zawodowego osobę, która ukończyła studia podyplomowe w zakresie szkolnego doradztwa edukacyjno-zawodowego. Do zadań doradcy zawodowego należało m.in.:

- diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych;
- wskazywanie źródeł dodatkowych informacji w zakresie rynku pracy;
- udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych;

- realizowanie projektów w zakresie m.in. aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

(akta kontroli str. 110, 112-115)

Powszechność dostępności doradztwa zawodowego potwierdzają zapisy w prowadzonych dziennikach zajęć przez doradcę zawodowego.

(akta kontroli str. 116-141)

W badanym okresie Centrum realizowało kształcenie w formie:

- kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zawodzie rolnik (dalej również KKZ) – jeden kurs rozpoczęty w 2018 r. i zakończony w 2019 r.;
- turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników (108 rozpoczętych i zakończonych w roku szkolnym 2019/2020 oraz 61 turnusów rozpoczętych w roku szkolnym 2020/2021);
- zajęć PNZ (12 grup/zawodów realizujących zajęcia praktyczne rozpoczęte i zakończone w roku szkolnym 2019/2020 oraz 12 rozpoczętych w roku szkolnym 2020/2021).

Oferta edukacyjna obejmowała:

- 1) TDT realizowane w następujących zawodach: elektryk, elektronik, sprzedawca, ślusarz, stolarz, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, fryzjer, monter sieci i instalacji sanitarnych, cukiernik, murarz-tylnkarz, betoniarz-zbrojarz, cieśla, dekarz, fryzjer, operator obrabiarek skrawających, mechanik pojazdów samochodowych, sprzedawca, kierowca-mechanik, piekarz, kelner, monter stolarki budowlanej, blacharz samochodowy, lakiernik samochodowy, kucharz, wędliniarz, przetwórcza mięsa, operator maszyn rolniczych;
- 2) zajęcia PNZ dla uczniów w zawodach: mechanik pojazdów samochodowych (branżowa szkoła I stopnia), technik pojazdów samochodowych, technik budownictwa, technik elektryk.

(akta kontroli str. 104, 155-167)

Odnosnie organizacji KKZ Dyrektor wyjaśnił: *kurs adresowany był do naszych absolwentów szkoły branżowej I Stopnia, Technikum oraz osób dorosłych zainteresowanych uzyskaniem i uzupełnieniem wiedzy, umiejętności i nowych kwalifikacji zawodowych. Przy organizacji KKZ kierowaliśmy się Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach. (...). KKZ „Rolnik” z roku 2018 był jednym kursem, który udało nam się zorganizować z uwagi na minimalną liczbę uczestników, tj. 20 osób. Mimo promocji KKZ na lekcjach z uczniami, reklamy na stronie internetowej szkoły i w lokalnej prasie - uczniowie zbierali się w małych grupach w bardzo różnych zawodach, co uniemożliwiło dalszą kontynuację tej formy szkolenia. Poza tym w następnym roku pandemia COVID-19 dodatkowo utrudniła działania promocyjne.*

(akta kontroli str. 106)

Wyjaśniając przyczyny nieprowadzenia obecnie kształcenia ustawicznego w formie KKZ, Dyrektor podał: *Najważniejszy problem odczuwany przez naszą placówkę to niski popyt na ofertę kursową, mała liczba osób deklarujących chęć podnoszenia kwalifikacji, duża rozpiętość kierunków kształcenia, co wiąże się z problemami infrastrukturalnymi oraz niska rentowność branży edukacji ustawicznej. Niska skłonność do podejmowania aktywności edukacyjnej ze strony określonych kategorii osób, w tym przede wszystkim starszych o niższym wykształceniu, zamieszkujących obszary miejsko - wiejskie, czyli takie jak nasze. Ponadto Dyrektor wskazał na niską skłonność pracodawców na tym obszarze do delegowania pracowników do uczestnictwa w formach kształcenia ustawicznego z uwagi na ubogi rynek pracy.*

Pomimo iż w badanym okresie przeprowadzono tylko jeden KKZ, Dyrektor podał: *w mojej ocenie prowadzenie kwalifikacyjnych kursów zawodowych to dobra droga podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Na rynku pracy brakuje fachowców średniego szczebla. W związku z tym, po konsultacji z Powiatową Radą Zatrudnienia oraz Wojewódzką Radą Zatrudnienia wdrażamy Szkołę Branżową II Stopnia opartą na KKZ z bardzo szeroką ofertą. Obecnie pracuję nad reklamą i pomyślną rekrutacją w tej formie edukacyjnej.*

(akta kontroli str. 106, 108)

Oferta edukacyjna Centrum prezentowana była w ramach oferty edukacyjnej Zespołu na stronie internetowej <http://www.zspgrot.edu.pl/>. Zespół posiada również fanpage na Facebooku⁸, na którym obok wydarzeń z życia szkoły prezentowana jest również oferta edukacyjna. Na stronie Zespołu, jak również na fanpage'u zamieszczono film⁹ promujący ofertę edukacyjną. Innym sposobem promocji były publikacje w prasie lokalnej, a także imprezy okolicznościowe typu „dni otwarte”, na które zapraszani są absolwenci szkół podstawowych, a wcześniej gimnazjalnych. Oferta przekazywana jest również w postaci ulotek i plakatów reklamowych.

(akta kontroli str. 168-180)

Centrum zatrudniało jedenastu nauczycieli PNZ. Do dyspozycji Centrum pozostawało ponadto 26 nauczycieli przedmiotów zawodowych zatrudnionych w Zespole. Łącznie Zespół zatrudniał 37 nauczycieli teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych posiadających uprawnienia do nauczania następujących zawodów/kwalifikacji: mechanik budowy i naprawy maszyn, technik mechanik, technik mechanik o specjalności obróbka skrawaniem, eksploatacja i utrzymanie obiektów budowlanych, technik elektryk, technik budownictwa, betoniarz-zbrojarz, murarz-tylnik, monter konstrukcji budowlanych, mechanik-kierowca pojazdów samochodowych, rolnictwo-ogrodnictwo z uwzględnieniem agroturystyki i urządzania, mechanik o specjalności naprawa i eksploatacja pojazdów samochodowych, technika i rzeczoznawstwo samochodowe, operator obrabiarek skrawających, informatyka w specjalności sieci komputerowe, systemy informatyczne zarządzania i techniki multimedialne, elektromechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy, turystyka i hotelarstwo, technik usług fryzjerskich, fryzjer, technologia żywności i żywienie człowieka w zakresie technologii żywności, piekarz, technik geodeta, informatyka ekonomiczna, technik bezpieczeństwa i higieny pracy.

Posiadane przez nauczycieli uprawnienia i kwalifikacje były związane z zawodami poszukiwanymi na rynku pracy.

Tygodniowy wymiar zajęć nauczycieli PNZ wynosił 20 godzin. Forma zatrudnienia:

- stosunek pracy na podstawie mianowania - 31 osób;
- umowa o pracę na czas nieokreślony - jedna osoba;
- umowa o pracę na czas określony - pięć osób

(akta kontroli str. 462-478)

Na lata szkolne 2019/2020 i 2020/2021 dla Zespołu opracowano plany nadzoru pedagogicznego. Plany te uwzględniały m.in. realizację kierunków polityki oświatowej Państwa, w tym tworzenia oferty programowej w kształceniu zawodowym oraz wdrażanie nowych podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego¹⁰ oraz wdrażanie zmian w kształceniu zawodowym, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia osób dorosłych¹¹.

⁸ <https://www.facebook.com/Zesp%C3%B3lC5%82-Szk%C3%B3lC5%82-Nr2-im-gen-Stefana-Roweckiego-Grota-189248461586373>.

⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=q0D8LCq41fs>

¹⁰ W roku szkolnym 2019/2020.

¹¹ W roku szkolnym 2020/2021.

Przedmiot ewaluacji określony w planach nadzoru pedagogicznego obejmował:

- rozpoznawanie potrzeb nauczycieli w zakresie realizacji nowej podstawy programowej;
- analizę planów dydaktycznych nauczycieli;
- dokumentowanie realizowanych zajęć;
- badanie osiągnięć edukacyjnych;
- analizę frekwencji.

W planach nadzoru przewidziano wspomaganie nauczycieli poprzez szkolenia, warsztaty i narady. Plan doskonalenia zawodowego nauczycieli na rok szkolny 2020/2021 przewidywał doskonalenie posiadanych i zdobywanie nowych kwalifikacji, a jako główny cel wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego przewidziano podniesienie jakości kształcenia zawodowego. Wśród priorytetowych kierunków doskonalenia wymieniono m.in. przygotowanie uczniów do egzaminów zawodowych.

(akta kontroli str. 479-490)

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe¹², na każdy rok szkolny dyrektor szkoły określa potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli szkoły, uwzględniając: wyniki nadzoru pedagogicznego; wyniki odpowiednio egzaminu ósmoklasisty, egzaminu zawodowego lub egzaminu maturalnego; zadania związane z realizacją podstawy programowej kształcenia ogólnego lub podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego; wymagania wobec szkół i placówek, wnioski nauczycieli o dofinansowanie. Dyrektor CKZ ustala harmonogram uczestniczenia przez nauczycieli w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach, uwzględniając czynniki wskazane w § 8 ww. rozporządzenia.

Centrum opracowało harmonogram szkoleń na lata 2019/2020 i 2020/2021, w którym uwzględniono wszystkich 11 nauczycieli CKZ. Pięciu z nich zakończyło udział w szkoleniach, co potwierdzają uzyskane certyfikaty. Pozostali nauczyciele są w trakcie realizacji szkoleń. W harmonogramie tym nie określano zakresu oraz terminu realizacji szkoleń dla pozostałych sześciu nauczycieli zatrudnionych w Centrum.

(akta kontroli str. 497-503)

Wicedyrektor Zespołu wyjaśnił: *Brak powyższych zapisów wynika z faktu, że funkcjonujemy w okresie pandemii koronawirusa i nikt nie jest w stanie określić, czy rozpoczęte kursy będą kontynuowane. Nie ma możliwości zaplanowania szkoleń. Instruktorzy Ci rozpoczęli szkolenia, ale ich nie ukończyli ponieważ zostały przerwane z uwagi na pandemię. Nie posiadamy wiedzy kiedy szkolenia zostaną wznowione.*

(akta kontroli str. 737)

Wicedyrektor Zespołu, wyjaśniając w jaki sposób wspomagano nauczycieli praktycznej nauki zawodu, podał: *doskonalenie nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu to proces ciągły, ustawiczny, wynikający z rozwoju techniki i potrzeb pedagogów, pragnących zdobywać nowe wiadomości i umiejętności. Każdy nauczyciel i instruktor na początku roku szkolnego zgłasza chęć uczestniczenia w kursach, szkoleniach czy innych formach doskonalenia zawodowego, aby podnieść swoje kwalifikacje. Często są one płatne. Wówczas nasza placówka refunduje je (...). Ze względu na panującą sytuację pandemiczną COVID-19, w bieżącym roku szkolnym większość szkoleń odbyła się w formie*

¹² Dz. U. poz. 1653.

elektronicznej (ONLINE). Szkoła od wielu lat współpracuje z różnorodnymi firmami, które organizowały i przeprowadzały bezpłatne formy doskonalenia, w których brali udział nasi nauczyciele (...).

(akta kontroli str. 735)

Planem hospitacji (obserwacji) na rok szkolny 2020/2021 objęto wszystkich nauczycieli CKZ. Do dnia 31 marca 2021 r. przeprowadzono siedem hospitacji. We wszystkich przypadkach na arkuszach hospitacji podano zalecenia dla nauczyciela wynikające z oceny zajęć.

(akta kontroli str. 504-511)

W badanym okresie przeprowadzono w Zespole, w tym w CKZ, dwie kontrole w zakresie organizacji pracy szkoły w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem COVID-19 oraz jedną kontrolę dotyczącą organizacji zajęć i udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Kontrole te nie wykazały nieprawidłowości. Kontrole prowadzili pracownicy Kuratorium Oświaty w Kielcach.

W lutym 2019 r. pracownik Kuratorium Oświaty w Kielcach przeprowadził w Zespole ewaluację zewnętrzną, która nie wykazała nieprawidłowości (zakres ewaluacji nie obejmował problematyki działalności CKZ).

(akta kontroli str. 512-549, 660-669)

W protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej Zespołu z 27 sierpnia 2020 r. w punkcie szóstym, dotyczącym wyników nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2019/2020 zanotowano wypowiedź ówczesnej Dyrektorki Zespołu, iż *ze względu na sytuację epidemiczną w kraju i zdalne nauczanie nie udało się w 100% zrealizować nadzoru pedagogicznego. Wynikiem tego jest nieprzeprowadzenie wszystkich zaplanowanych hospitacji. Nie dokonano też wszystkich zaplanowanych ocen pracy nauczycieli.*

(akta kontroli str. 670, 674)

Zespół nie dysponował inną dokumentacją dotyczącą wyników nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2019/2020. Z oświadczenia Dyrektorki wynika, iż kiedy obejmowała stanowisko w dniu 1 września 2020 r., poprzednia Dyrektorka¹³ nie przekazała mu następującej dokumentacji:

- wniosków do nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2020/2021, które powinny być sporządzone w oparciu o ewaluację z poprzedniego roku szkolnego;
- planu doskonalenia nauczycieli na rok szkolny 2019/2020;
- protokołów kontroli zewnętrznych z roku szkolnego 2019/2020;
- dokumentacji dotyczącej jakości kształcenia;
- planu hospitacji oraz arkusza hospitacji na rok szkolny 2019/2020.

Ponadto, w książce protokołów szkoły nie odnotowano dwóch posiedzeń Rady Pedagogicznej (z 11 i 21 lutego 2019 r.), które się odbyły, czego dowodem jest zapis w książce zawiadomień szkoły oraz wpis wizytatora o spotkaniu z Radą Pedagogiczną w książce kontroli w dniu 15 lutego 2019 r.

(akta kontroli str. 677)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 73 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe, zebrania rady pedagogicznej powinny być protokołowane. Należy więc podjąć działania w celu odtworzenia brakujących protokołów.

W Zespole opracowano *Założenia poprawy jakości kształcenia na lata 2021-2024*. Zgodnie z zapisami tego dokumentu, celem rozwoju szkoły jest osiągnięcie doskonałości w przedsięwzięciach i działaniach określonych w Statucie, w tym m.in.

---

¹³ Poprzednia Dyrektorka Zespołu przeszła na emeryturę.

wspomaganie rozwoju każdego ucznia, rozwinięcie przedsiębiorczości i podwyższenie jakości pracy szkoły. Wśród celów w nim określonych podano stworzenie optymalnych warunków rozwoju ucznia, wspieranie rozwoju zawodowego nauczycieli, rozwój współpracy z pracodawcami oraz instytucjami i organizacjami wspierającymi szkołę. Określono w nim również planowane działania zmierzające do realizacji poszczególnych celów, a także przewidywane efekty tych działań, wśród których wymieniono m.in. *zwiększenie współpracy pomiędzy szkołą i pracodawcami oraz poszerzenie oferty kształcenia o kwalifikacyjne kursy zawodowe.*

(akta kontroli str. 729-733)

Centrum dysponuje następującymi 15 pracownikami: przepisów ruchu drogowego, geodezyjną, informatyczną (dwie), obrabiarek sterowanych numerycznie, obróbki mechanicznej, elektryczną (dwie), stolarską, spawalniczą, obróbki ręcznej, rozdzielni robót, budowlaną, naprawy pojazdów samochodowych i diagnostyczną. Ponadto uczniowie mogą korzystać z 10 pracowni, którymi dysponuje Zespół, tj.: pneumatyki i obrabiarek sterowanych numerycznie, informatyczną (trzy pracownie), gastronomiczną (dwie pracownie), fryzjerską, mechatroniczną, hotelarską i pojazdów samochodowych. Pracownie wyposażone są m.in. w tablice i plansze poglądowe, komputery oraz wyposażenie multimedialne. W Centrum zapewniono uczestnikom dostęp do komputerów, internetu, kserokopiarek, skanerów oraz drukarek. W bibliotece szkolnej zgromadzona jest literatura fachowa oraz materiały multimedialne niezbędne do prowadzenia kształcenia w danej formie pozaszkolnej. Dostęp do niej jest zapewniony w godzinach pracy biblioteki i czytelnicy. Młodzież oraz nauczyciele mają możliwość skorzystania ze zbiorów na miejscu lub wypożyczając potrzebne materiały. W bibliotece czytelnicy mogą również skserować, wydrukować wybrane zagadnienia. Do odtwarzania płyt multimedialnych udostępnione są stanowiska komputerowe w czytelnicy.

(akta kontroli str. 192, 193, 736, 746-758)

W Centrum zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pracy. Szkoła udostępniała szatnie, z których korzystali uczniowie w celu przygotowania się do zajęć praktycznych. Uczniowie mogli korzystać z ogólnodostępnych pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz mieli zapewnione środki higieniczne

(akta kontroli str. 760-764)

Wicedyrektor Zespołu wyjaśnił: *Centrum umożliwia udział w kształceniu osobom niepełnosprawnym. Osoby niepełnosprawne ruchowo mogą skorzystać z wejścia przez dwie pracownie bezpośrednio z poziomu parkingu. Obok budynku znajdują się miejsca do parkowania, w tym jedno miejsce parkingowe oznaczone dla osób niepełnosprawnych znajdujące się przy budynku Zespołu. W budynku brak jest progów utrudniających poruszanie się osobom z niepełnosprawnością ruchową. Obecnie brak jest w CKZ osób z niepełnosprawnością ruchową.*

(akta kontroli str. 743)

W Centrum na bieżąco dokonywany był przegląd bazy wyposażenia dydaktycznego przez prowadzących zajęcia. Sprzęt był odceniony i posiadał indywidualny numer, a jego ewidencja prowadzona była za pomocą programu *Inwentarz Optivum*, służącego do ewidencjonowania wyposażenia oraz programu *PUMA Środki Trwałe*.

(akta kontroli str. 766-778, 780-787)

W trakcie kontroli dokonano oględzin dwóch pracowni, w których prowadzone są zajęcia PNZ, tj. pracowni obróbki mechanicznej i pracowni diagnostycznej. Wyposażenie tych pracowni było zgodne z wymogami określonymi w części III załącznika nr 17 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa

branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego¹⁴, za wyjątkiem modeli mechanizmów i zespołów obrabiarek, których nie było na wyposażeniu pracowni obróbki mechanicznej.

(akta kontroli str. 194-196)

Dyrektor wyjaśnił, że modele mechanizmów i zespołów obrabiarek (...) znajdują się w pracowni w głównym budynku Zespołu. Modele te, a także dokumentacja techniczno-ruchowa, zwana również paszportem maszyny, posiadająca charakterystykę, czyli parametry techniczne, rysunek zewnętrzny, schematy kinematyczne, elektryczne oraz pneumatyczne są wykorzystywane na zajęciach teoretycznych w pracowni znajdującej się w głównym budynku szkoły.

(akta kontroli str. 461)

Zajęcia PNZ odbywały się zgodnie z harmonogramami opracowanymi przez zastępcę Dyrektora Zespołu odpowiedzialnym za organizację pracy Centrum (dalej: Zastępca Dyrektora ds. Centrum).

(akta kontroli str. 680, 696, 702)

Zarządzeniem nr 1/2020 Zastępcy Dyrektora ds. Centrum z dnia 25 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 ustalono, że m.in.:

- CKZ wykorzystuje metody i techniki kształcenia na odległość, a głównym narzędziem organizacji pracy zdalnej jest internet;
- wszystkie strony (nauczyciele, rodzice, uczniowie) zobowiązani są do zorganizowania pełnego dostępu możliwości korzystania z tego narzędzia;
- sposób dokumentacji realizacji podstawy programowej, frekwencji ucznia oraz dokumentowania postępów w nauce nie ulega zmianie;
- zasady oceniania zostały wskazane w *Ujednoliconych Przedmiotowych Zasadach Oceniania* w czasie realizacji nauczania na odległość.

Ujednolicone Przedmiotowe Zasady Oceniania zostały wprowadzone z dniem 25 marca 2020 r. i dotyczą jedynie nauczania zdalnego w CKZ.

(akta kontroli str. 695-700)

W dniu 28 maja 2020 r. zarządzeniem nr 2/2020 Zastępcy Dyrektora ds. Centrum określono obowiązujące od 1 czerwca 2020 r. zasady realizowania zajęć PNZ dla szkół branżowych I stopnia oraz technikum w formie stacjonarnej.

Określono następujące warunki uczestnictwa w zajęciach:

- uczeń nie może przebywać na kwarantannie lub izolacji,
- zajęcia organizować w nielicznych grupach,
- minimalna przestrzeń do zajęć w sali nie może być mniejszą niż 4 m² na osobę (uczniów i nauczycieli),
- w sali należy usunąć przedmioty i sprzęt, którego nie można dokładnie umyć i zdezynfekować,
- sprzęt wykorzystywany przez ucznia musi regularnie podlegać dezynfekcji,
- zabrania się uczniom wymieniać się narzędziami,
- odległość pomiędzy stanowiskami musi wynosić minimum 1,5 m,
- po każdym zajęciach używany sprzęt i podłogę należy umyć i zdezynfekować,
- sale należy wietrzyć co najmniej raz na godzinę,
- zabrania się tworzenia większych skupisk w jednym pomieszczeniu (dystans społeczny 1,5 m),

---

¹⁴ Dz. U. poz. 991 ze zm.

- w każdym pomieszczeniu lekcyjnym i sanitarnym umieścić procedury higieniczne oraz numery telefonów do stacji sanitarno-epidemiologicznej (plakaty),
- przy wejściu do budynku i w salach dydaktycznych znajdują się punkty z płynem do dezynfekcji rąk,
- zostało zorganizowane pomieszczenie do ewentualnej izolacji osób podejrzanych o możliwość zakażenia się wirusem SARS-CoV-2,
- w przypadku pojawienia zakażenia uczniów lub pracowników winien zostać izolowany i bezkontaktowo przekazany służbom medycznym (informacja powinna zostać przekazana rodzicom /opiekunom prawnym uczniom),
- obszar, w którym przebywała chora osoba należy podać gruntownemu sprzątnięciu i dezynfekcji,
- zastosować zalecenia państwowego powiatowego inspektora sanitarnego po zaistnieniu przypadku zarażenia.

Uczniowie przychodzący na zajęcia praktyczne wchodzi bezpośrednio do sal dydaktycznych wejściami zewnętrznymi, gdzie znajdują się środki do dezynfekcji. Zarządzenie reguluje ponadto szczegółowo obowiązki nauczyciela i ucznia.

Procedury te uwzględniały wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Zdrowia i Ministra Edukacji Narodowej wydane w celu zapewnienia bezpiecznych warunków prowadzenia działalności edukacyjnej¹⁵.

(akta kontroli str. 701-703)

W roku szkolnym 2020/2021 zajęcia PNZ do 23 października 2020 r. odbywały się w sposób tradycyjny w budynku CKZ, przy respektowaniu zasad reżimu sanitarnego. W pracowniach znajdowały się płyny do dezynfekcji, a przy wejściu głównym dokonywano pomiaru temperatury i dezynfekcji dłoni. Osoby obce wpisywane były do dziennika wejść. Grupy uczestniczące w zajęciach liczyły od pięciu do siedmiu osób. Prowadzono dzienniki w formie papierowej. Dyrektor Zespołu, zarządzeniem nr 7/2020/2021 z 23 października 2020 r. zawiesił na dwa tygodnie zajęcia stacjonarne dla uczniów, w tym uczniów CKZ. Praca z uczniami przez dwa kolejne tygodnie odbywała się w sposób zdalny. Zajęcia prowadzono na platformie „Microsoft Teams”. Po tym okresie zajęcia ponownie odbywały się w sposób tradycyjny – do dnia 26 marca 2021 r., z zachowaniem reżimu sanitarnego. Od dnia 29 marca, zajęcia w CKZ odbywały się w sposób zdalny, na platformie „Microsoft Teams”, a łączenie odbywało się zgodnie z harmonogramem zajęć.

(akta kontroli str. 680-694)

Praktyki zawodowe u przedsiębiorców:

- w roku szkolnym 2019/2020 zostały przesunięte na okres od 3 sierpnia do 14 sierpnia 2020 r.;
- w roku szkolnym 2020/2021 zostały przesunięte na miesiące maj i czerwiec 2021 r.

(akta kontroli str. 738-741)

Odnośnie organizacji turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników wyjaśnienia złożył dyrektor Izby Rzemieślników, któremu Centrum zlecało organizację tych zajęć: *W roku szkolnym 2019/2020 turnusy dokształcania teoretycznego, które realizowane były w terminie zawieszenia zajęć w systemie stacjonarnym zorganizowano z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Uczniowie za pomocą platformy oraz innych form komunikacji cyfrowej mieli przekazywane treści poszczególnych przedmiotów z programu nauczania dla*

¹⁵ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wytyczne-gis-mz-i-men>, dostęp 23 marca 2021 r.

danego zawodu. Nawiązano kontakt ze szkołą macierzystą poszczególnych uczniów w celu ustalenia bazy adresów email w celu sprawniejszej komunikacji oraz większej wymagalności w stosunku do uczniów. Nauczyciele prowadzący zajęcia teoretyczne zawodowe na bieżąco monitorowali aktywność uczestników turnusu na platformie. W przypadku biernej postawy uczniów kontaktowali się telefonicznie z macierzystą szkołą jak również nawiązywali kontakt z wychowawcą. Na bieżąco uczestnicy byli oceniani z postępów w nauce na podstawie wykonanych ćwiczeń, zadań, testów. Działania te spowodowały, że wszyscy uczestnicy ukończyli zajęcia na turnusie i uzyskali pozytywne oceny z poszczególnych przedmiotów. W roku szkolnym 2020/2021, zgodnie harmonogramem, zajęcia z przedmiotów teoretycznych zawodowych rozpoczęły się już w okresie zawieszenia zajęć w systemie stacjonarnym. Uczniowie zostali wdrożeni do metod i technik kształcenia zdalnego wykorzystywanych w roku poprzednim. Każdy nauczyciel na bieżąco monitoruje aktywność uczniów na platformie za pomocą, której odbywa się komunikacja.

(akta kontroli str. 734)

Odnosnie wpływu ograniczeń wynikających z pandemii SarsCov2 na organizację wszystkich form kształcenia oraz praktyczną naukę zawodu, Dyrektor Zespołu określił go jako znaczący i podał, że powodował on:

- okresowe wyłączenie realizacji zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych,
- niejasne i wykluczające się komunikaty i interpretacje wprowadzanych obostrzeń (luzowania) wprowadzały chaos wśród słuchaczy i uczniów,
- trudności wynikające z nierównego dostępu do sieci Internet i sprzętu IT przez słuchaczy i uczniów,
- w okresie włączenia praktycznej nauki zawodu w trybie stacjonarnym, a przed uwolnieniem większości branż uczniowie i słuchacze mieli problem z dojazdem w związku z brakiem połączeń komunikacyjnych,
- brak zaangażowania i chęci pracy uczniów. (...).

Dyrektor określił następujące bariery w kształceniu ustawicznym:

- trudności w zatrudnianiu nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych uczących w tej samej szkole czy Centrum;
- brak nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych w zawodach niszowych;
- kwestie możliwości finansowych rodzin uczniów w kontekście kierowania ich na kursy daleko poza miejsce zamieszkania;
- zmniejszająca się liczba zakładów szkolących - młodzież stwarza problemy wychowawcze;
- w latach 2019/20 i 20/21 kłopoty organizacyjne w związku z podwójnym rocznikiem;
- brak jasnych przepisów lub trudności w interpretacji przepisów.

(akta kontroli str. 1206, 1207)

Zespół uzyskał upoważnienia dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi do organizowania etapu praktycznego egzaminu zawodowego we wszystkich kwalifikacjach, w których realizowana jest PNZ. Upoważnienia wydawano na pisemne wnioski Dyrektora Zespołu.

(akta kontroli str. 550-659)

W badanym okresie nie występowało o akredytację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego lub o inne certyfikaty potwierdzające jakość kształcenia. Jak wyjaśnił Dyrektor, Zespół jako placówka egzaminacyjna występuje tylko o upoważnienie do przeprowadzenia Egzaminów Zawodowych na poszczególne kwalifikacje do

Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi. Do przeprowadzenia egzaminów jest to bowiem warunek konieczny.

(akta kontroli str. 677)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, dotyczącą niezgodności z przepisami oświatowymi zapisów dotyczących organizacji TDT, zamieszczonych w rozdziale IX § 4 Statutu, a mianowicie:

- nie określono wymogu zawarcia w skierowaniu pracownika młodocianego jego numeru PESEL, a w przypadku młodocianego pracownika, który nie posiada numeru PESEL – numeru dokumentu potwierdzającego jego tożsamość, a także nazwy i symbolu cyfrowego zawodu, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego. Było to niezgodne z § 19 ust. 2 pkt 2 i 4 rozporządzenia w sprawie KU.

(akta kontroli str. 20)

Dyrektor wyjaśnił, że niewprowadzenie zmiany w statucie w powyższym zakresie było spowodowane przeoczeniem.

(akta kontroli str. 183)

- nieprawidłowo określono zasady organizowania i wymiar godzinowy konsultacji indywidualnych w ramach TDT, wskazując, że mogą być one organizowane w szczególnych przypadkach, ich wdrożenie może nastąpić w porozumieniu z kuratorem oświaty i organem prowadzącym, w wymiarze co najmniej 20% liczby godzin przewidzianej na kształcenie zawodowe teoretyczne.

Zgodnie z § 18 rozporządzenia w sprawie KU, o organizacji konsultacji indywidualnych w ramach turnusów decyduje dyrektor szkoły lub dyrektor centrum kształcenia zawodowego; powinny być one organizowane w przypadkach losowych, a ich wymiar określono na co najmniej 55 godzin, tj. na wyższym poziomie niż to przyjęto w statucie.

(akta kontroli str. 18, 19)

Dyrektor wyjaśnił, że *przyczyną niedostosowania zapisów Statutu do wymogów określonych w cytowanym rozporządzeniu był natłok zmian wprowadzanych w ostatnim czasie w związku z reformą szkolnictwa zawodowego, a także zmianami strukturalnymi na stanowiskach kierowniczych w naszej placówce w ostatnich latach.*

(akta kontroli str. 1207)

- nieprawidłowo podano, że w szczególnych przypadkach, Dyrektor Zespołu w porozumieniu z Kuratorium Oświaty i organem prowadzącym, może zorganizować doksztalcanie pracowników młodocianych w formie *kursów konsultacyjno-programowych.*

(akta kontroli str. 19)

Taka forma doksztalcania pracowników młodocianych (*kursy konsultacyjno-programowe*) nie była przewidziana w przepisach oświatowych.

Dyrektor wyjaśnił, że: *„szkolenia/kursy programowo-konsultacyjne” zostały tak nazwane jedynie w Statucie oraz funkcjonowały w potoczonym określeniu odnoszącym się do turnusów doksztalcania teoretycznego w formie konsultacji. Na etapie pisania statutu taka nazwa została przyjęta jako „określenie robocze” i przez przeoczenie pozostała niepoprawiona.*

(akta kontroli str. 1205)

Wyjaśnienie to nie może zostać uwzględnione, gdyż sformułowanie *szkolenia/kursy programowo-konsultacyjne* występuje w większości dokumentów związanych

z organizacją TDT, np. w umowach zawieranych ze szkołami kierującymi młodocianych pracowników.

OCENA CZĄSTKOWA

W Zespole opracowano i upubliczniono ofertę edukacyjną, w tym ofertę Centrum, dostosowaną do potrzeb uczniów i pracowników młodocianych realizujących kształcenie zawodowe. W okresie objętym kontrolą Centrum realizowało PNZ, a także pośredniczyło w organizacji doksztalcania teoretycznego młodocianych pracowników. W Statucie nieprawidłowo określono niektóre zasady organizacji TDT. Centrum dysponowało odpowiednią kadrami do realizacji PNZ. W celu realizacji zaplanowanych działań podjęto współpracę z pracodawcami i Powiatowym Urzędem Pracy w Jędrzejowie. W Centrum zapewniono odpowiednie do rodzaju wykonywanej działalności pomieszczenia i wyposażenie dydaktyczne. Realizację kształcenia zawodowego objęto nadzorem pedagogicznym, pracownikom Centrum umożliwiano doskonalenie zawodowe, a młodzieży dostęp do doradztwa zawodowego. Opracowano i realizowano harmonogram szkoleń branżowych dla nauczycieli. Centrum było przygotowane do prowadzenia egzaminów zawodowych we wszystkich kwalifikacjach kształconych w ramach PNZ. W placówce przestrzegano przepisów dotyczących organizacji pracy w czasie trwania pandemii.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Źródła finansowania objętych kontrolą zadań

Zespół sporządził plany finansowe na lata 2019-2021. Zostały one zatwierdzone przez organ prowadzący tj. starostę jędrzejowskiego.

(akta kontroli str. 197-227)

W rozdziale klasyfikacji budżetowej 80140 *Placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego* wydatki:

- w 2019 r. zaplanowano w wysokości 1 141 000 zł, w trakcie roku plan wydatków zwiększono do kwoty 1 322 822 zł, a poniesiono – 1 317 302,80 zł;
- w 2020 r. zaplanowano w wysokości 1 309 450 zł, w trakcie roku plan wydatków zwiększono do kwoty 1 515 597 zł, a poniesiono - 1 515 589,35 zł;
- w 2021 r. zaplanowano w wysokości 1 141 000 zł, w trakcie roku planowane wydatki zwiększono do kwoty 1 375 619 zł, a do 31 marca 2021 r. poniesiono w wysokości 328 000,89 zł.

(akta kontroli str. 204-206, 215-217, 224-227, 234-245, 788-793)

W rozdziale 80140 dochody:

- w 2019 r. zaplanowano w wysokości 92 000 zł, w trakcie roku planowane dochody zwiększono do 221 984 zł, a wykonano w wysokości 222 206,95 zł;
- w 2020 r. zaplanowano w wysokości 197 000 zł, w trakcie roku planowane dochody zwiększono do 287 443 zł, a wykonano w wysokości 279 464,95 zł;
- w 2021 r. zaplanowano w wysokości 45 000 zł w trakcie roku planowane dochody zwiększono do 187 000 zł, a do 31 marca 2021 r. wykonano w wysokości 24 423,09 zł.

(akta kontroli str. 204-206, 215-217, 224-227, 250-257, 794-797)

W 2019 r. CKZ uzyskało dochody za kursy dla uczniów klas wielozawodowych, tj. TDT (149 350 zł), z prowadzenia Stacji Kontroli Pojazdów - SKP (47 043,73 zł), z pozostałych usług (5252 zł), ze sprzedaży zbędnych składników majątkowych (16 667,48 zł), ze sprzedaży złomu (3049 zł), za przeprowadzony etap praktyczny egzaminu (570 zł), wynagrodzenie płatnika za terminowe uiszczanie zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych (184 zł), z tytułu rozliczenia za odpady za poprzedni rok (55,27 zł), zwrotu z rozliczenia podatku VAT (43,89 zł) oraz z tytułu odsetek z tytułu nieterminowej wpłaty (0,58 zł). W 2020 r. uzyskano dochody z tytułu opłat za kursy dla uczniów klas wielozawodowych (215 950 zł), opłaty za przeprowadzenie etapu praktycznego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje

zawodowe (570 zł), usług wykonywanych przez SKP (427 9567,44 zł), sprzedaży zbędnych składników majątkowych (15 902,44 zł), odsetek z tytułu nieterminowej wpłaty (42,88 zł), wynagrodzenia płatnika za terminowe uiszczanie zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych (220 zł), zwrotu za materiały zużyte do egzaminów zawodowych (2336,99 zł), sprzedaży złomu (1485,20 zł). W pierwszym kwartale 2021 r. uzyskano dochody z tytułu usług wykonywanych przez SKP (12 116,96 zł), opłat za kursy dla uczniów klas wielozawodowych (8500 zł), sprzedaży złomu (3772 zł), odsetek z tytułu nieterminowej zapłaty (10,13 zł) oraz wynagrodzenia płatnika za terminowe uiszczanie zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych (24 zł).

(akta kontroli str. 250-257, 258-264)

Starosta jędrzejowski poinformował, że Rada Powiatu w Jędrzejowie nie podejmowała żadnych uchwał regulujących zagadnienia określone w art. 223 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁶.

(akta kontroli str. 799)

Zespół gromadzone dochody przekazywał na rachunek bankowy Starostwa Powiatowego w Jędrzejowie. Przekazane dochody, wracały do Zespołu i wykorzystane zostały na sfinansowanie wydatków bieżących rzeczowych, a dochody z TDT przeznaczono przede wszystkim na pokrycie wydatków związanych z realizowanymi kursami. W 2020 r. dochody ze sprzedaży zbędnych zlikwidowanych środków trwałych przeznaczone zostały na wydatki majątkowe, w tym na zakup podnośnika dwukolumnowego.

(akta kontroli str. 250-257, 258-264, 800-812)

(akta kontroli str. 1127)

Wygenerowanie liczby uczestników KKZ, którzy ukończyli kurs w 2019 r. nie było możliwe – Dyrektor wyjaśnił, że dostęp do raportów SIO posiada od września roku szkolnego 2019/2020.

(akta kontroli str. 1127, 1198)

Zespół otrzymał środki na wydatki w kwocie ogólnej na wszystkie placówki:

- za 2019 r. – 6 508 608,65 zł, po wyłączeniu dochodów własnych wykonanych stanowi to kwotę 6 256 820 zł, w tym kwota subwencji – 4 738 991 zł;
- za 2020 r. – 8 230 345,81 zł, po wyłączeniu dochodów własnych wykonanych stanowi to kwotę 7 953 525 zł, w tym kwota subwencji – 6 881 168 zł;
- za I kwartał 2021 r. – 2 666 962,06 zł, po wyłączeniu dochodów własnych wykonanych stanowi to kwotę 2 646 000 zł.

(akta kontroli str. 259-260, 1132)

Główna księgową poinformowała, że w rozliczeniu subwencji, środki na działalność CKZ są zawarte w kwotach przewidzianych na uczniów szkół zawodowych. Ponieważ wśród wag nie ma wydzielonej wagi konkretnie dla CKZ, na podstawie której można wyliczyć subwencję tylko dla tej jednostki, w rozliczeniu na CKZ można przyjąć, że w 2019 r. otrzymane środki wynosiły 1 317 302,80 zł, czyli do wysokości wykonania wydatków, po wyłączeniu dochodów własnych to kwota 1 106 345,85 zł. Analogicznie w 2020 r. po odliczeniu dochodów własnych środki otrzymane stanowią 1 259 624,40 zł, a w pierwszym kwartale 2021 r. – 366 623,91 zł.

(akta kontroli str. 259-260, 1132)

Wydatki bieżące osobowe poniesione przez CKZ w 2019 r. wyniosły 948 844,05 zł, w tym wydatki na wynagrodzenia i pochodne w kwocie 879 883,15 zł i pozostałe wydatki osobowe w wysokości 68 960,90 zł. Wydatki bieżące rzeczowe wyniosły

¹⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 305.

260 404,25 zł, w tym na materiały i wyposażenie 13 320,46 zł, energię – 78 961,24 zł, usługi pozostałe – 163 551,42 zł oraz inne opłaty i składniki – 4571,13 zł. W ramach wydatków majątkowych w kwocie 108 054,50 zł, zakupiono frezarkę uniwersalną (58 864,50 zł) oraz samochód do nauki jazdy (49 190 zł).

W 2020 r. wydatki bieżące CKZ wyniosły 1 136 218,37 zł i były wyższe od wydatków z 2019 r. o 16,5%. Na wynagrodzenia i pochodne wydatkowano 1 047 441,11 zł (o 16% więcej niż w 2019 r.), a na pozostałe wydatki osobowe – 88 777,26 zł. Wydatki bieżące rzeczowe wyniosły 342 370,98 zł (o 23,9% więcej niż w 2019 r.), w tym na materiały i wyposażenie 14 903,18 zł, energię – 96 138,80 zł, usługi pozostałe – 224 066,50 zł oraz inne opłaty i składniki – 7262,50 zł. W ramach wydatków majątkowych w kwocie 37 000 zł zmodernizowano system alarmowy (25 000 zł) oraz zakupiono podnośnik dwukolumnowy (12 000 zł).

W pierwszym kwartale 2021 r. wydatki bieżące Centrum wyniosły 282 352,64 zł, w tym wydatki na wynagrodzenia i pochodne w kwocie 273 980,64 zł i pozostałe wydatki osobowe w wysokości 8372 zł. Wydatki bieżące rzeczowe wyniosły 45 648,25 zł, w tym na materiały i wyposażenie 6629,94 zł, energię – 26 392,08 zł, usługi pozostałe – 8189,85 zł oraz inne opłaty i składniki – 4436,38 zł. W pierwszym kwartale 2021 r. nie ponoszono wydatków majątkowych.

Wydatki finansowane były ze środków przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Jędrzejowie, w tym z subwencji oświatowej oraz dochodów własnych.

(akta kontroli str. 234-245, 259-260, 265, 267, 788-793)

Szacunkowy koszt realizacji TDT w 2019 r. wyniósł 206 380 zł. Średni szacunkowy koszt realizacji TDT dla jednego z 28 zawodów dla jakich przeprowadzano kurs wyniósł 7371 zł.

W 2020 r. szacunkowy koszt realizacji TDT wyniósł 89 105 zł. Średni szacunkowy koszt realizacji TDT dla jednego z 21 zawodów dla jakich przeprowadzano kurs wyniósł 4243 zł.

W pierwszym kwartale 2021 r. szacunkowy koszt realizacji TDT wyniósł 56 445 zł. Średni szacunkowy koszt realizacji TDT dla jednego z 21 zawodów dla jakich przeprowadzano kurs wyniósł 2688 zł.

(akta kontroli str. 268-270)

Dyrektor Zespołu wyjaśnił, że uczestnicy turnusów prowadzonych przez CKZ w Zespole nie musieli ponosić żadnych dodatkowych kosztów poza kosztami dojazdu do miejsca szkolenia.

(akta kontroli str. 815)

W 2019 r. szacunkowy koszt realizacji PNZ wyniósł 1 287 843 zł, a w 2020 r. – 1 508 692 zł i był wyższy o 220 849 zł (o 14,6%). Szacunkowy koszt realizacji PNZ¹⁷ dla poszczególnych zawodów wyniósł:

- *Mechanik pojazdów samochodowych* w 2019 r. – 524 122,15 zł, w 2020 r. – 605 231,21 zł (więcej o 13,4% niż w 2019 r.) i w I kwartale 2021 – 139 358,33 zł;
- *Technik pojazdów samochodowych* (311513) w 2019 r. – 404 322,81 zł, w 2020 r. – 473 659,22 zł (więcej o 14,6%) i w I kwartale 2021 – 109 063,04 zł;
- *Technik budownictwa* (311204) w 2019 r. – 277 036 zł, w 2020 r. – 245 601,07 zł (mniej o 12,8%) i w I kwartale 2021 r. – 56 551,20 zł;
- *Technik elektryk* (311303) w 2019 r. – 82 362,05 zł, w 2020 r. – 184 200,80 zł (więcej o 55,3%) i w I kwartale 2021 r. – 42 431,41 zł;

¹⁷ Roczne koszty dla rozdziału 80140 obejmujące wydatki osobowe z pochodnymi, pozostałe osobowe oraz rzeczowe, w tym m.in. obejmujące koszty mediów (centralne ogrzewanie, woda, ścieki, energia elektryczna) oraz koszty materiałów, zostały podzielone przez ogólną liczbę uczniów odbywających praktyki w CKZ i pomnożone przez ogólną liczbę uczniów w poszczególnych zawodach.

Koszt realizacji poszczególnych PNZ wyliczono dzieląc roczne koszty w rozdziale 80140 (obejmujące zarówno wydatki osobowe z pochodnymi, pozostałe osobowe oraz rzeczowe, w tym m.in. obejmujące koszty mediów, zwłaszcza c.o., wody, ścieków, energii elektrycznej, koszty materiałów) przez ogólną liczbę uczniów odbywających praktyki w CKZ i mnożąc przez ogólną liczbę uczniów w poszczególnych zawodach.

Koszt realizacji PNZ w przeliczeniu na jednego uczestnika wyniósł w 2019 r. – 7487,46 zł, a w 2020 r. – 8771,47 zł. Natomiast średni szacunkowy koszt na jednego uczestnika turnusu dokształcającego wyniósł w 2019 r. – 300 zł (250 zł w roku szkolnym 2018/2019 i 320 zł w roku szkolnym 2019/2020), w 2020 r. – 355 zł i w 2021 r. (do 31 marca) – 355 zł. W średnim koszcie TDT uwzględniono jedynie wysokość opłaty jaką ponosiło Centrum na rzecz Izby Rzemieślników.

(akta kontroli str. 268-270, 1221-1223)

Dyrektor wyjaśnił m.in.: *CKZ ponosił oprócz opłaty dla Izby Rzemieślników i Przedsiębiorców koszty administracyjno-biurowe związane z obsługą kursów, tj. materiałów biurowych, tonerów, opłat pocztowych, kosztów związanych z bieżącym utrzymaniem pomieszczeń biurowych. Zadania związane z obsługą kursów nie zostały odrębnie przypisane w zakresach czynności pracowników Centrum.*

(akta kontroli str. 1206)

W sprawozdaniu Rb-28S za 2018 r. odnośnie wydatków poniesionych w rozdziale 80151 *Kwalifikacyjny kurs zawodowy* wykazano wydatki planowane (po zmianach) w wysokości 8157 zł i wydatki wykonane w wysokości 7831,56 zł. Natomiast w 2019 r. w rozdziale 80151 zaplanowano wydatki w kwocie 17 116 zł, a wykonano w wysokości 17 114,06 zł. Łącznie w roku szkolnym 2018/2019 na przeprowadzenie KKZ w kwalifikacji *R.03 Prowadzenie produkcji rolniczej* wydatkowano 24 945,62 zł. W przeliczeniu na jednego uczestnika KKZ, który rozpoczął kurs, szacunkowy koszt organizacji kursu wyniósł 959,45 zł, a na jednego uczestnika, który ukończył kurs 1133,89 zł.

(akta kontroli str. 228-239, 279-281)

Zespół w dniu 30 września 2019 r. na podstawie umowy nieodpłatnego przekazania mienia zawartej z Jędrzejowskim Stowarzyszeniem Sportowym otrzymał mienie ruchome zakupione w związku z wykonywaniem projektu pn. „Kreatywny Uczeń” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego poprzez Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 Poddziałanie 8.5.1 *Podniesienie jakości kształcenia zawodowego oraz wsparcie na rzecz tworzenia i rozwoju Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego*. Na podstawie ww. umowy Zespół otrzymał wyposażenie w postaci m.in. filmów dydaktycznych, frezarki uniwersalnej z wyposażeniem, prasy hydraulicznej, komputera przenośnego z wyposażeniem, przyrządów pomiarowych, podręczników specjalistycznych oraz narzędzi warsztatowych o łącznej wartości 89 955 zł. Wyposażenie, które w trakcie realizacji ww. projektu wykorzystywano na potrzeby jego realizacji, służy poszerzeniu oferty edukacyjnej Zespołu.

(akta kontroli str. 185-191)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Centrum prawidłowo prowadziło gospodarkę finansową. Uzyskiwane dochody odprowadzane były na rachunek Starostwa Powiatowego w Jędrzejowie. Zespół otrzymał dodatkowe wyposażenie, służące poszerzeniu oferty edukacyjnej Centrum, przekazane przez instytucję realizującą projekt finansowany ze środków unijnych.

3. Realizacja i efektywność kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą odbył się jeden kwalifikacyjny kurs zawodowy w kwalifikacji R.03 *Prowadzenie produkcji rolniczej* (w okresie od 22 września 2018 r. do 9 maja 2019 r.) W kursie uczestniczyło 26 osób, a ukończyły go 22 osoby. Do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie przystąpiło i zdało go 20 osób. Efektywność KKZ wyniosła 76,9%. Spośród 22 osób, które ukończyły KKZ zatrudnienie w okresie do trzech miesięcy od zakończenia kursu znalazło 18 osób, tj. 82%.

(akta kontroli str. 271-285)

Zgodnie z obowiązującym regulaminem organizacji zajęć praktycznych dla uczniów Zespołu, na zajęcia praktyczne kierowani byli uczniowie szkoły branżowej I stopnia w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych (cyfrowy symbol zawodu 723103) oraz technikum w zawodach technik pojazdów samochodowych (311513), technik budownictwa (311204) oraz technik elektryk (311303). Zajęcia dla uczniów odbywały się w formie stacjonarnej, w grupach. Zgodnie z regulaminem liczba uczniów w grupie musiała umożliwiać realizację programu nauczania dla zawodu, uwzględniać jego specyfikę, przepisy BHP, a także warunki lokalowe i techniczne. Klasyfikacja uczniów miała odbywać się zgodnie z wewnątrzszkolnym systemem oceniania (dalej: WSO) i przedmiotowym systemem oceniania (dalej: PSO). Przewidziano prowadzenie zajęć w systemie zmianowym (z pominięciem pracy nocnej). Zajęcia miały być poprzedzone szkoleniem BHP (wstępnym i stanowiskowym). Uczniowie mieli być dopuszczani do pracy wyłącznie w ubraniu roboczym. Uczeń miał być zapoznany z programem zajęć, a po wykonaniu każdego zadania szkoleniowo-produkcyjnego oceniony. W CKZ opracowane były również regulaminy zajęć praktycznych w poszczególnych pracowniach¹⁸ oraz instrukcja BHP przy obsłudze frezarki CNC¹⁹.

Zgodnie z PSO przedmiotem oceny ucznia z zajęć praktycznych były:

- wiadomości (stopień zrozumienia i stosowania);
- umiejętności (poprawność, biegłość wykonania i samodzielność);
- postawa wobec pracy (dyscyplina pracy, gospodarność, prowadzenie dzienniczka);
- jakość wykonanej pracy (dokładność, estetyka, funkcjonalność);
- zachowanie wymagań technicznych, organizacyjnych i technologicznych;
- przestrzeganie przepisów BHP i ochrony przeciwpożarowej.

(akta kontroli str. 818-853)

W roku szkolnym 2019/2020 w CKZ zajęcia PNZ w formie stacjonarnej odbywali uczniowie:

- Branżowej Szkoły I stopnia nr 2 w zawodzie:
  - mechanik pojazdów samochodowych – w klasie Ic kształciło się 13 uczniów, w wymiarze 10 godzin tygodniowo; w klasie IC – 11 uczniów w wymiarze 10 godzin tygodniowo; w klasie IIc – 6 uczniów, w wymiarze 10 godzin tygodniowo; w klasie IIIc – 20 uczniów w wymiarze 15 godzin tygodniowo;
- Technikum nr 2 w zawodzie:
  - technik pojazdów samochodowych – w klasie ITs kształciło się 12 uczniów w wymiarze trzech godzin tygodniowo; w klasie ITS – 16 uczniów w wymiarze trzech godzin tygodniowo; w klasie IITs – 19 uczniów

¹⁸ Regulamin zajęć praktycznych w: pracowni samochodowej, pracowni diagnostyki pojazdów samochodowych i serwisu oraz naprawy ogumienia, pracowni obróbki skrawaniem, pracowni metrologicznej.

¹⁹ Z angielskiego Computerized Numerical Control, czyli frezarki sterowane numerycznie.

w wymiarze pięciu godzin tygodniowo; w klasie IIITs kształciło – 7 uczniów w wymiarze pięciu godzin tygodniowo;

- technik budownictwa – w klasie ITb uczyło się 17 uczniów w wymiarze trzech godzin tygodniowo; w klasie IITb – 13 uczniów w wymiarze sześciu godzin tygodniowo; w klasie IIITb – siedmiu uczniów w wymiarze pięciu godzin tygodniowo;
- technik elektryk – w klasie ITe kształciło się 11 uczniów w wymiarze czterech godzin tygodniowo.

W roku szkolnym 2020/2021 w CKZ zajęcia PNZ w formie stacjonarnej odbywali uczniowie:

- Branżowej Szkoły I stopnia w zawodzie:
  - mechanik pojazdów samochodowych – w klasie Ic kształciło się 24 uczniów, w wymiarze 10 godzin tygodniowo; w klasie IIc – 8 uczniów w wymiarze 10 godzin tygodniowo; w klasie IIC – 11 uczniów, w wymiarze 10 godzin tygodniowo; w klasie IIIC – 26 uczniów w wymiarze 15 godzin tygodniowo;
- Technikum nr 2 w zawodzie:
  - technik pojazdów samochodowych – w klasie ITs kształciło się 12 uczniów w wymiarze trzech godzin tygodniowo; w klasie IITs – 11 uczniów w wymiarze pięciu godzin tygodniowo; w klasie IIITs – 13 uczniów w wymiarze pięciu godzin tygodniowo; w klasie IIITs – 18 uczniów w wymiarze pięciu godzin tygodniowo;
  - technik budownictwa – w klasie IITb kształciło się 16 uczniów w wymiarze sześciu godzin tygodniowo; w klasie IIITb – 12 uczniów w wymiarze pięciu godzin tygodniowo;
  - technik elektryk – w klasie ITe kształciło się 10 uczniów w wymiarze czterech godzin tygodniowo; w klasie IIITe – 11 uczniów w wymiarze czterech godzin tygodniowo.

(akta kontroli str. 155-167)

Badaniem szczegółowym objęto cztery grupy realizujące PNZ, tj.:

- w roku szkolnym 2019/2020 – klasę pierwszą w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych²⁰ ze szkoły branżowej I stopnia oraz technik pojazdów samochodowych²¹ z Technikum nr 2. Obie szkoły wchodziły w skład Zespołu;
- w roku szkolnym 2020/2021 – klasę drugą w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych ze Szkoły Branżowej I stopnia oraz technik pojazdów samochodowych z Technikum nr 2.

CKZ posiadało zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do kształcenia w zawodzie dla uczniów badanych klas. CKZ, przyjmując uczniów na PNZ zapewniło warunki wskazane w § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie PNZ, tj. stanowiska szkoleniowe wyposażone w niezbędne urządzenia (za wyjątkiem modeli mechanizmów i zespołów obrabiarek, co szczegółowo opisano w obszarze pierwszym wystąpienia pokontrolnego), sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, pomieszczenia do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej oraz dostęp do urządzeń higieniczno-sanitarnych i pomieszczeń socjalno-bytowych.

Centrum nie zapewniło odzieży, obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej, gdyż, jak wynika z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora, środki te przysługujące pracownikom na danym stanowisku pracy winien zapewnić podmiot,

²⁰ Kwalifikacja MOT.05 Obsługa, diagnozowanie oraz naprawa pojazdów samochodowych.

²¹ Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie MOT.05 oraz MOT.06 Organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych.

z którym szkoła zawiera umowę. Uczniowie realizujący PNZ korzystali z odzieży, obuwia roboczego i środków ochrony indywidualnej zakupionych we własnym zakresie.

(akta kontroli str. 1127, 1194)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach²², na dyrektorze szkoły ciąży obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w szkole lub placówce oraz zobowiązanie do bezpiecznego i higienicznego organizowania zajęć w szkole lub placówce poza obiektami szkolnymi. Zgodnie z § 28 ww. rozporządzenia, uczniów (pracujących w warsztatach, laboratoriach i pracowniach szkolnych w celu zabezpieczenia przed działaniem niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia czynników, a także ze względu na wymagania sanitarno-higieniczne) zaopatruje się w niezbędne środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze (tj. zapewnienie tych środków należy do organu prowadzącego).

Dla zawodów mechanik pojazdów samochodowych oraz technik pojazdów samochodowych Zespół przyjął do stosowania programy nauczania opracowane w Ośrodku Rozwoju Edukacji w oparciu o rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego. Programy nauczania miały strukturę spiralną. Rozkłady materiału nauczania dla klas drugich w zawodach mechanik pojazdów samochodowych oraz technik pojazdów samochodowych, sporządzone przez nauczycieli PNZ, różniły się od programów nauczania. W programie nauczania zawodu mechanik pojazdów samochodowych do realizacji w klasie drugiej wskazano dział programowy *Obsługa i naprawa silników pojazdów samochodowych*, natomiast rozkład materiału nauczania, sporządzony przez nauczycieli PNZ, został opracowany dla dwóch przedmiotów: obsługa, diagnozowanie i naprawa pojazdów samochodowych oraz eksploatacja i obsługa pojazdów samochodowych. W programie nauczania zawodu technik pojazdów samochodowych do realizacji w klasie drugiej wskazano dział programowy *Obsługa i naprawa silników pojazdów samochodowych* oraz dział programowy *Diagnozowanie silników pojazdów samochodowych*, natomiast rozkład materiału nauczania, sporządzony przez nauczycieli PNZ, został opracowany dla dwóch przedmiotów *układy napędowe i hamulcowe pojazdów samochodowych* oraz *naprawa układu kierowniczego oraz diagnozowanie układu zawieszenia pojazdów samochodowych*.

(akta kontroli str. 194-196, 854-1112, 1122-1130)

Dyrektor wyjaśnił: *na zebraniu d/s Praktycznej Nauki Zawodu w dniu 18.06.2020 roku zostały omówione zmiany w zakresie rozkładów materiału nauczania w związku z pandemią COVID-19, w tym w zakresie zawodu mechanik pojazdów samochodowych (723103). Główne zadania związane z egzaminem zawodowym MOT.5 Obsługa diagnozowanie oraz naprawa pojazdów samochodowych, który będzie realizowany dla tego zawodu w miesiącu czerwcu 2022 r. - przesunięto do klasy III - ponieważ dział programowy obsługa i naprawa silników pojazdów samochodowych jest zwyczajowo przedmiotem egzaminu zawodowego dla zawodu Mechanik pojazdów samochodowych. Z ww. wyjaśnień wynika ponadto, iż w zakresie zawodu Technik, mechanik pojazdów samochodowych (311513), z tych samych powodów (nauka zdalna) postanowiono dział programowy o nazwie: Obsługa i naprawa silników pojazdów samochodowych, Diagnozowanie silników*

---

²² Dz. U. z 2020 r. poz. 1604.

pojazdów samochodowych przenieść do realizacji w klasie III jako główną tematykę egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, zarówno w części pisemnej jak i części praktycznej egzaminu.

(akta kontroli str. 1197-1198)

Prawidłowo określono czas realizacji PNZ, tj. zgodnie z załącznikami 5 (dla technikum) i 7 (dla szkoły branżowej) do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół²³. Dobowy wymiar godzin był zgodny z określonym w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie PNZ. Podział na grupy ćwiczeniowe był prawidłowy i adekwatny do możliwości przeprowadzania zajęć praktycznych w CKZ. Klasy podzielone były na dwie grupy ćwiczeniowe, które składały się z czterech do siedmiu uczniów, a klasa pierwsza w zawodzie technik pojazdów samochodowych podzielona była na trzy grupy ćwiczeniowe pięcio- lub sześciuosobowe.

(akta kontroli str. 194-196, 854-1112, 1122-1130)

Spośród 12 przedmiotów, które badane klasy realizowały w ramach PNZ, jeden przedmiot prowadzony był przez nauczyciela, który nie miał wymaganych kwalifikacji (co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 892, 899, 1113-1119)

Uczniowie nie prowadzili dzienników praktyk, pomimo wymogu wynikającego z PSO.

(akta kontroli str. 1127)

Przebieg zajęć praktycznych dokumentowano w dzienniku lekcyjnym, w którym odnotowywano obecność uczniów, temat zajęć, liczbę godzin oraz oceny cząstkowe i końcowe.

(akta kontroli str. 904-981, 1035-1112)

PNZ w pierwszej klasie w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych ukończyło 10 z 11 uczniów rozpoczynających naukę, tj. 91%, w tym 70% z ocenami dobrymi lub bardzo dobrymi (oceny celujące nie wystąpiły). Natomiast pierwsze półrocze klasy drugiej ukończyło ośmiu uczniów, tj. wszyscy, którzy rozpoczęli drugą klasę, w tym 75% z ocenami dobrymi lub bardzo dobrymi (oceny celujące nie wystąpiły). Spośród 14 uczniów rozpoczynających naukę PNZ w pierwszej klasie w zawodzie technik pojazdów samochodowych, ukończyło klasę 13 uczniów, tj. 93%, w tym 86% z ocenami dobrymi lub bardzo dobrymi (oceny celujące nie wystąpiły). Trzeci semestr ukończyło 13 uczniów, tj. wszyscy, którzy rozpoczęli drugą klasę, w tym 92% z ocenami dobrymi lub bardzo dobrymi (oceny celujące nie wystąpiły).

W CKZ nie realizowano PNZ w systemie dualnym, modułowym ani w ramach praktyk zagranicznych.

(akta kontroli str. 1120-1121)

Nauczyciele PNZ wskazali na następujące bariery występujące w efektywnej realizacji PNZ:

- spadek zainteresowania kierunkami technicznymi;
- trudności z zatrudnieniem dobrze wykwalifikowanej kadry, zwłaszcza w nowoczesnych technologiach ze względu na niekonkurencyjne zarobki;
- wybieranie przez uczniów kierunków nauki nieadekwatnych do ich możliwości i zainteresowań;
- coraz większa liczba uczniów z dysfunkcjami trafia do szkół branżowych;

---

²³ Dz. U. poz. 639, ze zm.

- uczniowie niechętnie podejmują dodatkowe wyzwania w celu uzyskania dodatkowych kwalifikacji.

(akta kontroli str. 1183-1189)

W 2019 r. powiat jędrzejowski reprezentowany przez Dyrektora Zespołu dwukrotnie zawarł umowy (2 listopada 2019 r. i 16 grudnia 2019 r.) z Izbą Rzemieślników dotyczące realizacji szkolenia programowo-konsultacyjnego dla uczniów klas wielozawodowych. Zgodnie z powyższymi umowami, powiat jędrzejowski zlecił Izbie Rzemieślników przeprowadzenie tzw. *szkolenia programowo-konsultacyjnego dla uczniów klas I, II i III klas wielozawodowych w 16 zawodach*²⁴ – umową z 2 listopada 2019 r. oraz w 24 zawodach²⁵ – umową 16 grudnia 2019 r. Izba Rzemieślników zobowiązała się:

- opracować i przesłać do Zespołu harmonogram zajęć w rozbiciu na poszczególne grupy – zawody w oparciu o skierowaną liczbę uczniów;
- dobrać odpowiedni zespół wykładowców dla poszczególnych zawodów objętych szkoleniem programowo-konsultacyjnym;
- zaprowadzić dzienniki lekcyjne dla poszczególnych grup, w których będzie program, lista obecności i przebieg zajęć;
- przesłać, po zakończeniu zajęć, wypełnione dzienniki do CKZ;
- do wystawienia faktury na należność za szkolenia według stawki 320 zł brutto za jednego ucznia;
- prowadzenia nadzoru organizacyjnego nad szkoleniem.

CKZ zobowiązało się w powyższych umowach, w oparciu o otrzymane dzienniki zajęć, wystawić stosowne dokumenty potwierdzające odbycie tzw. *szkolenia programowo-konsultacyjnego* dla uczniów oraz do dokonania zapłaty za realizację zajęć. Powyższe umowy nie określały zasad sprawdzenia przez zleceniodawcę należytego wykonania umowy oraz nie odwoływały się do żadnych przepisów oświatowych. W umowach nie określono również, która ze stron umowy opracuje program nauczania, a jedynie, że Izba Rzemieślników zamieści program w dzienniku.

(akta kontroli str. 286-289)

Ze złożonych przez Dyrektora wyjaśnień wynika, że tzw. *kurs konsultacyjno-programowy* faktycznie był TDT. Kurs był formą stworzoną wyłącznie w Statucie niezajdującą oparcia w obowiązujących przepisach²⁶. Także z wytworzonej dokumentacji (np. z planu nauczania, protokołów zaliczeń) wynika, że zajęcia te w istocie stanowiły TDT.

Dyrektor wyjaśnił również: (...) *turnusy były organizowane w porozumieniu z Kuratorium Oświaty – corocznie odbywały się spotkania organizowane przez Kuratorium Oświaty i z jego udziałem, za wiedzą organu prowadzącego. Strony nie wnosiły zastrzeżeń do przyjętych rozwiązań. Przebieg turnusów doskonalących w formie konsultacji dotyczył grup kierowanych przez KO do CKZ w Jędrzejowie, dla których wystąpiły trudności w ich organizacji związanych z liczebnością uczniów, trudnościami w pozyskaniu wykładowców, problemami logistycznymi.*

(akta kontroli str. 1206)

²⁴ Cieśla, murarz-tylnkarz, dekarz, betoniarsz-zbrojarz, cukiernik, fryzjer, operator obrabiarek skrawających, mechanik pojazdów samochodowych, kierowca mechanik, elektryk, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, ślusarz, elektromechanik pojazdów samochodowych, stolarz, sprzedawca oraz monter sieci i instalacji sanitarnych.

²⁵ Cieśla, murarz-tylnkarz, dekarz, betoniarsz-zbrojarz, cukiernik, fryzjer, piekarz, mechanik pojazdów samochodowych, kucharz, wędliniarz, przetwórcza mięsa, lakiernik, lakiernik samochodowy, blacharz samochodowy, kelner, elektryk, elektronik, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, ślusarz, elektromechanik, stolarz, monter stolarki budowlanej, sprzedawca oraz monter sieci i instalacji sanitarnych.

²⁶ Co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* w obszarze pierwszym wystąpienia pokontrolnego.

Dyrektor Zespołu zawarł 4 listopada 2019 r. umowy z 17 szkołami, w tym 16 z terenu województwa świętokrzyskiego²⁷, dotyczące realizacji TDT (tzw. *szkoleń programowo-konsultacyjnych dla uczniów klas wielozawodowych*). Zgodnie z umowami Zespół przyjmował uczniów skierowanych przez szkoły na kurs z zakresu przedmiotów zawodowych zgodnie z § 17 ust. 1 i § 18 rozporządzenia w sprawie KU. W umowach wskazano, że zgodnie z wytycznymi Kuratorium Oświaty w Kielcach, Zespół organizuje doksztalcanie młodocianych, które miało być realizowane zgodnie z programem nauczania dla danego zawodu w Izbie Rzemieślników. Odpłatność za przeszkolenie jednego ucznia ustalono na poziomie 450 zł brutto. Koszty dojazdu na szkolenie miał ponosić uczestnik kursu.

(akta kontroli str. 290-303)

Odnośnie różnicy pomiędzy kwotą pobieraną od szkół za TDT, a kwotą płaconą Izbie Rzemieślników za organizację turnusu Dyrektor wyjaśnił: *zróznicowanie stawek za przeprowadzenie doksztalcania teoretycznego młodocianego w wysokości 320 określonej dla realizatora oraz 450 jako kwoty przynależnej dla Centrum Kształcenia Zawodowego w Jędrzejowie nie przyczyniły się do świadczenia gorszej od innych jakości realizacji zajęć uczniom objętym doksztalcaniem w ramach tych kursów. CKZ ponosił oprócz opłaty dla Izby Rzemieślników i Przedsiębiorców koszty administracyjno-biurowe związane z obsługą kursów, tj. materiałów biurowych, tonerów, opłat pocztowych, kosztów związanych z bieżącym utrzymaniem pomieszczeń biurowych. Zadania związane z obsługą kursów nie zostały odrębnie przypisane w zakresach czynności pracowników Centrum.*

(akta kontroli str. 1205-1206)

Na rok szkolny 2020/2021 Zespół zawarł trzy umowy z Izłą Rzemieślników dotyczące realizacji TDT (tzw. *szkolenia programowo-konsultacyjnego dla uczniów klas wielozawodowych*)²⁸. W umowach wskazano, że zawarto je na podstawie harmonogramów TDT młodocianych pracowników na rok szkolny 2020/2021, ustalonych przez Kuratorium Oświaty w Kielcach na spotkaniu w dniu 25 września 2020 r. z dyrektorami placówek, którym Kuratorium Oświaty zleciło organizację turnusów z zakresu kształcenia zawodowego dla uczniów z województwa świętokrzyskiego. Zakres obowiązków Izby Rzemieślników nie uległ zmianie w stosunku do umów z 2019 r. Wzrosła jedynie wysokość opłaty za ucznia do kwoty 355 zł.

(akta kontroli str. 705-710)

Dyrektor Zespołu zawarł 4 listopada 2020 r. umowy z 18 szkołami, w tym 17 z terenu województwa świętokrzyskiego²⁹ o realizację TDT (tzw. *szkoleń programowo-konsultacyjnych dla uczniów klas wielozawodowych*). Umowy te zawierały analogiczne zapisy do opisanych wyżej. Odpłatność za przeszkolenie jednego ucznia ustalono na poziomie 500 zł brutto. Koszty dojazdu na szkolenie miał ponosić uczestnik kursu.

(akta kontroli str. 1224)

²⁷ Zespół Szkół w Opatowie, Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Busku-Zdroju, Zespół Szkół Zawodowych w Pińczowie, Zespół Szkół nr 3 we Włoszczowie, Prywatna Branżowa Szkoła I stopnia AWANS w Jędrzejowie, Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach – Niepubliczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Jędrzejowie, Zespół Szkół Samochodowo-Uslugowych w Skarżysku-Kamiennej, Zespół Szkół w Staszowie, Gminny Zespół Szkół w Łagowie, Zespół Szkół nr 1 w Ostrowcu Św., Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 2 w Końskich, Zespół Szkół Ekonomicznych w Staszowie, Zespół Szkół technicznych i Ogólnokształcących w Busku-Zdroju oraz Zespół Szkół w Ożarowie, Prywatna Branżowa Szkoła I stopnia „Awans” w Pińczowie, Zespół Szkół Zawodowych w Skalbierzu, Zespół Szkół nr 2 w Nowej Dębie (województwo podkarpackie).

²⁸ Umowy z 1 października 2020 r., 28 grudnia 2020 r. i 25 lutego 2021 r.

²⁹ Szkoły z którymi zawarto umowy w 2019 r. i dodatkowo z Niepubliczną Branżową Szkołą I stopnia w Skarżysku-Kamiennej.

Badaniem szczegółowym objęto trzy następujące TDT: monter sieci i instalacji sanitarnych³⁰ (II i III stopień) w okresie od 16 listopada do 14 grudnia 2019 r., elektryk³¹ (I stopień) w okresie od 10 stycznia do 5 marca 2020 r., cukiernik³² (I stopnia) w okresie od 11 stycznia do 7 marca 2020 r.

Szkoły, które zawarły umowę z Zespołem wystawiały skierowania dla swoich uczniów, celem odbycia TDT. Wszystkie badane skierowania wystawione były na Ośrodek Doskonalenia i Dookreślenia Zawodowego w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Jędrzejowie. Skierowania zawierały imię i nazwisko ucznia, datę i miejsce urodzenia, nazwę szkoły kierującej na kurs, termin kursu, miejsce odbywania kursu, tj. Izba Rzemieślników, Kielce ul. Warszawska 34 oraz nazwę zawodu i klasę, do której uczęszczał kierowany uczeń. Żadne spośród badanych 76 skierowań³³, w tym siedmiu wystawionych przez Zespół nie zawierało numeru PESEL ucznia. Jedynie 13 skierowań³⁴ zawierało symbol cyfrowy zawodu, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego. Również pięć skierowań sporządzonych przez Zespół nie zawierało symbolu cyfrowego zawodu.

(akta kontroli str. 304-380)

W umowie pomiędzy CKZ a Izłą Rzemieślników w umowie przewidziano możliwość prowadzenia przez wykonawcę konsultacji indywidualnych, o których mowa w § 18 rozporządzenia w sprawie KU.

(akta kontroli str. 286-289, 705-710, 1127)

Dyrektor wyjaśnił m.in.: *zgodnie z ustaleniami dokonany na spotkaniu zorganizowanym przez Kuratorium Oświaty w Kielcach i przyjętą systematyką określono, że konsultacje indywidualne realizowane są dla wszystkich skierowanych na turnusy doskonalenia teoretycznego, dla których liczba uczestników nie przekracza 20 osób. Wszystkie grupy uczniów skierowanych na turnusy do Izby Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach spełniały kryteria ograniczonej liczby uczestników. Centrum skierowało na turnusy w formie konsultacji wszystkich tych uczniów, którzy kształcą się w unikalnych zawodach oraz grupach o mniejszej ilości uczestników. Pod uwagę wzięto możliwości dojazdów uczniów z miejsca zamieszkania do miejsca odbywania doskonalenia teoretycznego oraz brak bazy noclegowej przy placówce. Wszystkie te działania miały na celu zmniejszenie kosztów po stronie uczniów i zapewnienie odpowiedniej kadry dydaktycznej.*

(akta kontroli str. 816)

Plan nauczania zakładał 165 godzin zajęć w ramach TDT w zawodzie cukiernik w okresie trzech lat nauczania w szkole branżowej I stopnia. Zaplanowano ograniczenie liczby godzin do 55 godzin rocznie (korzystając z możliwości dopuszczanej § 18 rozporządzenia w sprawie KU) także na następne lata szkolne, mimo że zgodnie z pkt 2 załącznika nr 7 i 8 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, uczniowie będący młodocianymi pracownikami, skierowani przez szkołę na turnus doskonalenia teoretycznego w zakresie danego zawodu, odbywają kształcenie zawodowe teoretyczne przez okres czterech tygodni w każdej klasie, w wymiarze 34 godzin tygodniowo.

TDT w zawodzie cukiernik dla I klasy przeprowadzany był w okresie od 11 stycznia do 7 marca 2020 r. Zajęcia odbyły się w siedem sobót w łącznym wymiarze 55 godzin³⁵. W ramach powyższych godzin realizowano trzy przedmioty nauczania,

³⁰ Symbol cyfrowy zawodu, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego: 712618.

³¹ Symbol cyfrowy zawodu, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego: 741103.

³² Symbol cyfrowy zawodu, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego: 751201.

³³ W tym 26 skierowań na kurs w zawodzie cukiernik, 27 w zawodzie elektryk i 23 w zawodzie monter sieci i instalacji sanitarnych.

³⁴ W tym siedem na kurs w zawodzie cukiernika, pięć na kurs w zawodzie elektryka i jedno w zawodzie monter sieci i instalacji sanitarnych.

³⁵ Sześciokrotnie po osiem godzin i raz siedem godzin.

tj.: bezpieczeństwo i higienę pracy w przetwórstwie spożywczym, wyposażenie techniczne zakładów cukierniczych oraz technologie produkcji cukierniczej. Program nauczania dla TDT opracowany był przez osobę prowadzącą zajęcia, która posiadała następujące kwalifikacje: wykształcenie wyższe techniczne, ukończone studium pedagogiczne oraz tytuł mistrza w zawodzie rzeźnik-wędliniarz, tj. zawodzie pokrewnym. Program nie był podpisany przez osobę opracowującą ani nikogo innego. Na komputerowym wydruku programu znajdowało się jedynie nazwisko i imię opracowującego. W przedłożonej dokumentacji nie określono sposobów osiągania celów kształcenia, opisu efektów kształcenia, sposobu i formy zaliczenia, wykazu literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych oraz w jaki sposób miała być sprawdzana wiedza uczniów.

W zajęciach uczestniczyło 26 uczniów, tak więc spełniony był wymóg określony w § 17 ust. 5 rozporządzenia w sprawie KU. W dzienniku były zamieszczone oceny częściowe i końcowe ze wszystkich przedmiotów. Dokumentacja prowadzona była zgodnie z 24 ust. 1-4 powyższego rozporządzenia. Wszyscy uczniowie otrzymali zaliczenie, w tym oceny dobre lub bardzo dobre (brak ocen celujących) z przedmiotu:

- BHP w cukiernictwie otrzymało 16 uczniów (61,5% ogółu);
- technika produkcji cukierniczej otrzymało 11 uczniów (42,3%);
- technologii produkcji cukierniczej otrzymało 13 uczniów (50%).

Średnią ocen dobrą (powyżej 3,5) lub bardzo dobrą uzyskało 14 uczniów (53,8%).

(akta kontroli str. 381-396, 435-438, 711-728)

Plan nauczania zakładał 120 godzin zajęć w ramach TDT w zawodzie monter sieci i instalacji sanitarnych w okresie trzech lat nauczania w szkole branżowej I stopnia. Zaplanowano więc ograniczenie liczby godzin do 40 godzin rocznie dla klasy I i na następne lata szkolne. Taki wymiar kształcenia nie był zgodny z przepisami oświatowymi.

TDT w zawodzie monter sieci i instalacji sanitarnych dla klas II i III przeprowadzany był w okresie od 16 listopada do 14 grudnia 2019 r. Zajęcia odbywały się w cztery soboty i jedną niedzielę w łącznym wymiarze 40 godzin, po osiem godzin dziennie. W ramach powyższych godzin realizowano po cztery przedmioty dla klas II i III. Uczestnicy TDT obu klas realizowali zajęcia z trzech przedmiotów nauczania, tj.: bezpieczeństwo i higiena pracy, podstawy budownictwa, rysunek techniczny i technologia. Dodatkowo uczestnicy TDT z klasy II odbyli zajęcia z języka angielskiego, a z klasy III – z przedmiotu prowadzenie działalności gospodarczej. Program nauczania dla TDT opracowany został z wykorzystaniem wersji roboczej przykładowego programu nauczania dla zawodu monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych opublikowanego na stronie www.ore.edu.pl. Program nie był podpisany przez osobę, która go opracowała ani zatwierdzony. Brak było również informacji w jakiej szkole lub na jakim TDT obowiązuje. Zajęcia z BHP, rysunku technicznego i technologii prowadzone były przez osobę posiadającą wykształcenie wyższe techniczne w zakresie budownictwa oraz ukończone studium pedagogiczne. Zajęcia z języka angielskiego zawodowego prowadzone były przez osobę, która ukończyła studia licencjackie z filologii angielskiej oraz magisterskie z biologii (nauczycielskie). Zajęcia z prowadzenia działalności gospodarczej realizowała osoba posiadająca wykształcenie wyższe ekonomiczne oraz studia podyplomowe w zakresie pedagogiki.

W zajęciach uczestniczyło 24 uczniów, w tym sześciu z klasy II i 18 klasy III. Dla uczniów klas II i III prowadzony był jeden dziennik, przy czym tematy zajęć oraz liczba obecnych wpisywane były oddzielnie dla uczniów II i III klasy. W dzienniku były zamieszczone oceny częściowe i końcowe ze wszystkich przedmiotów. Dokumentacja prowadzona była zgodnie z 24 ust. 1-4 rozporządzenia w sprawie

KU. Wszyscy uczniowie otrzymali zaliczenie. Spośród sześciu uczniów II klasy oceny dobre lub bardzo dobre (brak ocen celujących) z przedmiotu:

- BHP otrzymał jeden uczeń (16,7% ogółu);
- technologii otrzymał jeden uczeń (16,7%);
- rysunku technicznego otrzymał jeden uczeń (16,7%);
- z języka angielskiego zawodowego otrzymało sześciu uczniów (100%).

Średnią ocen dobrą (powyżej 3,5) uzyskał jeden uczeń (16,7%).

Spośród 18 uczniów III klasy oceny dobre lub bardzo dobre (brak ocen celujących) z przedmiotu:

- BHP otrzymało dziewięciu uczniów (50,0%);
- technologii otrzymał jeden uczeń (5,6%);
- rysunku technicznego otrzymało dziewięciu uczniów (50,0%);
- z języka angielskiego zawodowego otrzymało 18 uczniów (100%).

Średnią ocen dobrą (powyżej 3,5) uzyskało pięciu uczniów (27,8%).

(akta kontroli str. 413-443, 1133-1171)

Plan nauczania zakładał 165 godzin zajęć w ramach TDT w zawodzie elektryk w okresie trzech lat nauczania w szkole branżowej I stopnia. TDT w zawodzie elektryk dla I klasy przeprowadzany był w okresie od 10 stycznia do 5 marca 2020 r. w łącznym wymiarze 55 godzin³⁶. Zaplanowano ograniczenie liczby godzin do 55 godzin (korzystając z możliwości dopuszczonej § 18 rozporządzenia w sprawie KU) także na następne lata szkolne.

W ramach powyższych godzin realizowano dwa przedmioty nauczania, tj.: podstawy elektrotechniki oraz instalacje elektryczne. Brak było programu nauczania (znajdował się wydruk podstawy programowej z rozporządzenia oraz program nauczania zawodu opracowany w Ośrodku Rozwoju Edukacji niezatwierdzony do stosowania podczas kursu). Zajęcia z przedmiotów podstawy elektroniki oraz instalacje elektryczne prowadzone były przez inżynierów elektryków, który ukończyli kwalifikacyjny kurs pedagogiczny.

W zajęciach uczestniczyło 27 uczniów, tak więc spełniony był wymóg określony w § 17 ust. 5 rozporządzenia w sprawie KU. W dzienniku były zamieszczone oceny cząstkowe i końcowe ze wszystkich przedmiotów. Dokumentacja prowadzona była zgodnie z 24 ust. 1-4 powyższego rozporządzenia. Wszyscy uczniowie otrzymali zaliczenie, w tym oceny dobre (brak ocen celujących lub bardzo dobrych) z przedmiotu:

- podstawy elektrotechniki otrzymał jeden uczeń (3,7% ogółu);
- instalacje elektryczne otrzymało sześciu uczniów (25,9%);

Średnią ocen dobrą (powyżej 3,5) uzyskał jeden uczeń (3,7%).

(akta kontroli str. 397-412, 435-443, 1127)

Wykazy zaświadczeń o ukończeniu badanych trzech TDT (tzw. *kursów konsultacyjno-programowych*) sporządzane były odrębnie dla każdej szkoły kierującej ucznia i zawierały następujące dane: zawód, nazwisko i imię, datę i miejsce urodzenia, nazwy przedmiotów i oceny, numer zaświadczenia oraz termin szkolenia. Wykaz zaświadczeń nie zawierał numeru PESEL uczestnika, daty wydania zaświadczenia oraz potwierdzenia odbioru zaświadczenia.

(akta kontroli str. 390-396, 405-412, 426-434)

CKZ nie powiadamiało okręgowej komisji egzaminacyjnej o zorganizowanych turnusach, w celu zaplanowania terminu eksternistycznego egzaminu zawodowego.

(akta kontroli str. 1127)

³⁶ Sześciokrotnie w czwartek (pięć razy po osiem godzin i raz siedem godzin) i raz w piątek osiem godzin.

Dyrektor wyjaśnił: *to szkoły macierzyste w porozumieniu z właścicielami firm decydują, do której komisji egzaminacyjnej zostanie skierowany dany uczeń. Dyrektor szkoły informuje uczniów o obowiązku przystąpienia do egzaminu zawodowego w danym roku szkolnym (w tym przypadku w ostatnim roku nauki).*

(akta kontroli str. 816-817)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Uczniowie objętych badaniem czterech klas³⁷ nie prowadzili dzienników podczas zajęć praktycznych w CKZ, pomimo że prowadzenie dzienniczka było przedmiotem oceny zgodnie z PSO.

(akta kontroli str. 820-821, 1127)

Dyrektor wyjaśnił m.in.: *na spotkaniu nauczycieli CKZ, które odbyło się 3 września 2020 r. padła propozycja, aby zrezygnować z prowadzenia przez uczniów dzienników. Powodem jaki podano jest powielanie tych samych wpisów, co w dziennikach lekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela. (...) Dzienniczki pozostały jedynie dla uczniów odbywających praktyki poza szkołą, u pracodawców. (...). Stosowny zapis o rezygnacji z prowadzenia powyżej wymienionych dzienników uczniowskich, znajduje się w protokole z posiedzenia nauczycieli CKZ z dnia 18.01.2021 roku. Informujemy także, że na najbliższym spotkaniu nauczycieli CKZ zostanie usunięty z przedmiotowego systemu oceniania wymóg prowadzenia dzienników przez młodzież.*

(akta kontroli str. 1195-1196)

2. Nauczyciel PNZ Ł.K. nie miał wymaganych kwalifikacji określonych w § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli³⁸, w przedmiocie *Obróbka ręczna*, które prowadził w klasie Ic w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych w roku szkolnym 2019/2020. Ł.K. posiadał tytuł inżyniera budownictwa, o specjalności eksploatacja i utrzymanie obiektów budowlanych oraz technika elektryka o specjalności instalacje elektryczne. Ukończył studia podyplomowe w zakresie BHP. Posiadał uprawnienia egzaminacyjne, nadane przez OKE w Łodzi, w zakresie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodach: technik budownictwa, betoniarz – zbrojarz, murarz – tynkarz, monter konstrukcji budowlanych.

(akta kontroli str. 1027, 1113-1119)

Dyrektor wyjaśnił m.in.: *z dniem 1 września 2020 r. objąłem stanowisko dyrektora Zespołu Szkół Nr 2 im. gen. Stefana Roweckiego „Grotą” w Jędrzejowie wraz z nową kadrą kierowniczą gdzie arkusz organizacyjny był już zatwierdzony przez organ prowadzący.*

Ł.K. wyjaśnił: *jestem nauczycielem zawodu z 10-letnim stażem pracy. Zakres tematyczny obróbki ręcznej jest zbliżony do kwalifikacji zbrojarskich, które wykonuje w czasie zajęć z techniki budownictwa (będąc inżynierem budownictwa) w zakresie prac zwyczajowo znajduje się cięcie, gięcie, trasowanie, wiercenie, wyginanie materiałów stalowych co stanowi podstawę egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik budownictwa BD.29 Wykonywanie i kontrolowanie robót konstrukcyjno-budowlanych. Zatem bardzo zbliżone operacje ślusarskie powierzono mi zajęcia wstępne z obróbki ręcznej z klasy I c - Mechanik pojazdów samochodowych w roku szkolnym*

³⁷ W zawodach mechanik pojazdów samochodowych – kl. Ic w roku szkolnym 2019/2020 i kl. IIc w roku szkolnym 2020/2021 oraz technik pojazdów samochodowych – kl. ITs w roku szkolnym 2019/2020 i kl. IITs w roku szkolnym 2020/2021

³⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289.

2019/2020. W miesiącu wrześniu przewidywany jest KKZ MOT.05 Obsługa, diagnozowanie oraz naprawa pojazdów samochodowych, w którym będę uczestniczył.

(akta kontroli str. 1196-1197)

Zdaniem NIK, Ł.K. deklarując chęć uczestniczenia we wskazanym KKZ sam potwierdził brak wymaganych kwalifikacji.

3. Dyrektor Zespołu zlecił Izbie Rzemieślników realizację, w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021, tzw. szkoleń programowo-konsultacyjnych dla uczniów klas wielozawodowych, które w istocie stanowiły TDT, pomimo że Izba nie była wskazana w art. 117 ust. 2c ustawy Prawo oświatowe, jako podmiot uprawniony do prowadzenia TDT. Izba Rzemieślników jest organizacją samorządu gospodarczego rzemiosła i działa na podstawie art. 7 ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle³⁹.

Dyrektor Zespołu w umowach na powyższe szkolenia nie zagwarantował, aby znalazły się w nich postanowienia umożliwiające sprawowanie właściwego nadzoru i kontroli nad ich realizacją. W umowach tych nie przywołano stosownych przepisów rozporządzenia w sprawie KU w celu określenia warunków, organizacji i trybu prowadzenia turnusu dokształcania teoretycznego, w tym wymogów, jakie powinien spełniać program nauczania. W wyniku powyższego Dyrektor Zespołu nie wyegzekwował od Izby Rzemieślników:

- właściwego wymiaru godzin badanych trzech TDT. Zajęcia na TDT w zawodzie elektryk (grupa 26 osobowa) i zawodzie cukiernik (grupa 27 osobowa) odbyły się w wymiarze 55 godzin, a TDT w zawodzie monter sieci i instalacji sanitarnej w wymiarze 40 godzin, pomimo że z ust. 2 załącznika nr 7 i 8 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół wynika obowiązek kształcenia młodocianych na TDT przez okres czterech tygodni w każdej klasie, w wymiarze 34 godzin tygodniowo;
- opracowania programu nauczania dla TDT w zawodzie elektryk przeprowadzonego w dniach 10 stycznia – 5 marca 2020 r., o którym mowa w § 25 ust. 1 rozporządzenia w sprawie KU;
- opracowania zgodnego z § 25 ust. 1 rozporządzenia w sprawie KU programu nauczania dla TDT w zawodzie cukiernik przeprowadzonego w dniach 11 stycznia – 7 marca 2020 r. (program nie zawierał sposobów osiągnięcia celów kształcenia, opisu efektów kształcenia, wykazu literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych, sposobu i formy zaliczenia);
- należytego opisanie programu nauczania na TDT w zawodzie monter sieci i instalacji sanitarnej (brak podpisów osoby sporządzającej i zatwierdzającej, brak informacji o szkole, w której obowiązuje);
- przeprowadzenia TDT w zawodzie monter sieci i instalacji sanitarnych zrealizowanego w okresie od 16 listopada do 14 grudnia 2019 r. oddzielnie dla uczniów klasy drugiej i trzeciej, tj. zgodnie z § 17 rozporządzenia w sprawie KU.

(akta kontroli str. 286-289, 705-728, 1127, 1133-1171)

Dyrektor wyjaśnił m.in.: *Izba Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach należy do Organizacji Przedsiębiorców i jest zaangażowana w kształcenie zawodowe branżowe od wielu lat. Posiada przy tym wykwalifikowaną kadrę, która zapewnia ciągłość kształcenia w wielu zawodach nawet tzw. zawodach unikatowych, z których na szkolenia kierowani są pojedynczy uczniowie. Takich*

³⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 2159.

możliwości nie posiada ani CKZ ani żadna inna placówka oświatowa. Ponadto Izba jest instytucją certyfikującą na tytuł Czeladnika w wielu zawodach a z punktu widzenia min. prawa oświatowego współpraca z taką instytucją w kwestii prowadzenia działań edukacyjnych w szkolnictwie zawodowym jest nie tylko dopuszczalna ale i wskazana. Wszystkie powyższe elementy wpłynęły na konieczność rozwiązań niestandardowych, których przyjęcie w tym czasie było adekwatne, rozsądne i prowadziło do zrealizowania turnusów dokształcania teoretycznego. Przyjęte rozwiązania stanowiły równowagę między uzyskaniem jak najwyższych efektów uczenia się do racjonalności wydatków związanych z turnusami ze strony szkół i uczniów- nie musieli ponosić żadnych dodatkowych kosztów poza kosztami dojazdu do miejsca szkolenia.(...) Corocznie planowanie kursów-turnusów rozpoczyna się spotkaniem organizacyjnym pod koniec września w terminie ustalonym przez Kuratorium Oświaty w Kielcach. Kuratorium zgodnie z ustawą Prawo oświatowe koordynuje działania na terenie województwa. Dokonuje podziału zgłoszonych uczniów na poszczególne placówki. Umowa nie zawierała wymienionych elementów jednak należy zaznaczyć, że wykonawca przekazywał wszystkie informacje, które były potrzebne do prawidłowego nadzoru nad przebiegiem dokształcania na turnusach. Warunki, organizacja przebiegu turnusów w tym programy nauczania w formie konsultacji były określone przed zawarciem umów. Wykonawca był w stałym kontakcie z Centrum. Biorąc jednak pod uwagę przytoczone w tej sprawie kwestie zapewniamy, że w kolejnych umowach na przyszły rok zostaną wprowadzone stosowne zapisy zgodnie z sentencją.

(akta kontroli str. 815-816, 1205)

4. CKZ sporządzało, a także przyjmowało z innych szkół skierowania na trzy objęte badaniem TDT w zawodach cukiernik (przeprowadzony w dniach 11 stycznia – 7 marca 2020 r.), elektryk (10 stycznia do 5 marca 2020 r.) oraz monter sieci i instalacji sanitarnych (16 listopada do 14 grudnia 2019 r.), które nie spełniały wymogów określonych w § 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie KU, w tym:
- żadne spośród analizowanych 76 skierowań, w tym siedem wystawionych przez Zespół nie zawierało numeru PESEL ucznia;
  - 63 skierowania nie zawierały symbolu cyfrowego zawodu, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego, w tym pięć sporządzonych przez Zespół.

CKZ nie poinformował innych szkół o zmianie nazwy i przyjmował skierowania adresowane do podmiotu nieistniejącego tj. Ośrodka Dokształcania i Doskonalenia Zawodowego.

(akta kontroli str. 304-380)

Dyrektor wyjaśnił m.in.: *Centrum Kształcenia Zawodowego przygotowało nowy, poprawiony wzór skierowania na turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników - uczniów szkół branżowych I stopnia województwa świętokrzyskiego - tak aby spełniał on wymogi określone w § 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.*

(akta kontroli str. 816)

5. Wykazy zaświadczeń z badanych tzw. kursów konsultacyjno-programowych w zawodach cukiernik, elektryk oraz monter sieci i instalacji sanitarnych nie zawierały numeru PESEL uczestnika, daty wydania zaświadczenia oraz potwierdzenia odbioru zaświadczenia wobec czego nie spełniały wymogów określonych w § 24 ust. 10 rozporządzenia w sprawie KU. Z powyższej ewidencji wynika, że uczestnikom wydano zaświadczenia o ukończeniu tzw. kursów konsultacyjno-programowych a nie TDT. Dodatkowo z zapisów tej

ewidencji wynika, że została sporządzona przez nieistniejący podmiot, tj. Ośrodek Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego w Jędrzejowie, który z dniem 1 września 2019 r. został przekształcony w CKZ.

(akta kontroli str. 390-396, 405-412, 426-434)

Dyrektor wyjaśnił m.in.: *szkoła poprawi wzór wykazu zaświadczeń z ukończenia turnusu doksztalcania teoretycznego młodocianych pracowników, tak aby dla uczniów kończących turnusy w roku szkolnym 2020/2021 wykazy zaświadczeń były zgodne z § 24 ust. 10 rozporządzenia w sprawie KU.*

(akta kontroli str. 817)

OCENA CZĄSTKOWA

CKZ zapewniło prawidłową liczbę godzin kształcenia w ramach PNZ. Programy nauczania spełniały wymogi określone w rozporządzeniu w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego i zostały dostosowane do możliwości realizacji kształcenia praktycznego w okresie pandemii. Dokumentację PNZ prowadzono prawidłowo, za wyjątkiem nieegzekwowania prowadzenia dzienniczków praktyk przez uczniów. Nauczyciele PNZ posiadali wymagane kwalifikacje, poza jednym uczącym *Obróbki ręcznej*. Zespół zlecił prowadzenie TDT podmiotowi nieuprawnionemu – Izbie Rzemieślników, jak również w zawartej umowie nie zapewnił sobie możliwości sprawowania właściwego nadzoru i kontroli nad realizacją szkolenia. W konsekwencji, spośród trzech badanych TDT, żaden nie został przeprowadzony we właściwym wymiarze godzin, a kompletny program opracowano jedynie dla jednego turnusu. Skierowania na TDT oraz wykazy zaświadczeń z odbytych TDT nie zawierały wszystkich wymaganych informacji.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Dostosowanie treści Statutu Zespołu, w zakresie organizacji TDT, do obowiązujących przepisów oświatowych.
2. Powierzenie zajęć PNZ nauczycielom posiadającym wymagane kwalifikacje.
3. Zawieranie umów na realizację TDT wyłącznie z podmiotami uprawnionymi na podstawie art. 117 ust. 2c ustawy Prawo oświatowe oraz zapewnienie ujęcia w umowach postanowień umożliwiających Centrum sprawowanie właściwego nadzoru nad realizacją tych zajęć.
4. Zamieszczanie w skierowaniach na TDT numeru PESEL ucznia, symbolu cyfrowego zawodu i zakresu doksztalcania teoretycznego oraz egzekwowanie kompletnych skierowań od szkół kierujących uczniami na TDT do CKZ.
5. Sporządzanie prawidłowych wykazów zaświadczeń z odbytych TDT.
6. Prowadzenie przez uczniów dzienniczków zajęć praktycznych w CKZ lub usunięcie wymogu ich prowadzenia z PSO.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce,   maja 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

Kontrolerzy
Jerzy Stachowiak
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

Piotr Fatalski
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis